

secretorum uestrorū merita cogitationes que
discutite. uidete siquid iam boni uobiscum intus
agit. Uidete si numero horum agminum que
breuiter tangendo perstrinximus. fortē uir-
tutionis inuenitis. Ve autem animę que inse-
de his bonis que enumerauimus. minime aliquid
recognoscit. etiam adhuc uac deterius imminet.
si & priuatam sedonis intellegit. & nequaquam
gemit. Quis quis ergo talis est fr̄s mei gemendus
est ualde. quia non gemit. Pensemus igitur de
cepta electorum mūnera & uirtute qua possum.
ad amorem tante fortis anhelemus. Qui inse dono-
rum gratiam minime recognoscit. gemit. Qui
uero inse minora cognoscit. maiora. aliis non inui-
deat. Quia & superne ille disti^{ne}ones beatorum
spirituum ita sunt conditae. ut alię aliis sint
prelate. Fertur uero diomysius ariopagita anti-
quus uidelicet & uenerabilis pater dicere. quod
ex minoribus angelorum agminibus. foris ad ex-
plendum ministerium. uel uisibiliter uel inui-
sibiliter mittuntur. Scilicet qui ad humana
solatia. aut angeli. aut archangeli ueniunt.

Nam superiora illa agmina ab intimis numquam
recedunt. Quo ea que prominent. usum ex te-
rioris ministerii nequaquam habent. Cui rei
illud uidetur esse contrarium. quod esaias dicit
Volauit ad me unus de seraphim. & in manu eius
calculus quem forcipe tulerat de altari. &
tetigit os meum. Sed in hac prophetæ sententia
uult intellegi. quia hi sp̄s qui mittuntur. eorum
uocabulum percipiunt. quorum officium
gerunt. Quia enim ut peccata locutionis incen-
dat. de altari angelus carbonem portat. Seraphim
uocatur. quod incendium dicitur. Huic autē
sensui & illud creditur non inconuenienter
opitulari. quod per danielem dicitur. Milia
miliū ministrabant ei & decies centena milia
assistebant ei. Aliud est namque ministrare
aliud assistere. Qui administrant dō. qui et ad
nos nunciando exeunt. Assistent uero. qui sic
contēplatione intima perfruuntur. ut ad
explenda. foras op̄ra minime mittantur.
Sed quia in quibusdam scripturę locis. que dam
per cherubin. que dam uero per seraphim. agi

h
et alius
angelus
cyradichus

70
didicimus. utrum. per se hec faciant. an per
subiecta agmina agatur. que sicut dicitur.
in eo quod a maioribus ueniunt maiora uocabula
fortiuntur. Nos ad firmare nolumus. quod
a peris testimonius non ad probamus. Hoc tam
certissime scimus. quia ad explendum de sup
nis ministerium alii sps alios mittunt. Zacharia
scilicet propheta testante qui ait. Ecce an
gelus qui loquebatur in me egrediebatur. et
in occursum eius. et dixit ad eum. Curre et
loquere ad puerum istum dicens. Absque muro
habitabitur hierusalem. Dum enim angelus
ad angelum dicit. curre et loquere. dubium
non est. quia alius alium mittit. Minora
uero sunt que mittuntur. maiora que mit
tunt. Sed hoc quoque de ipsis agminibus que
mittuntur. certum tenemus. quia et cum ad
nos ueniunt. sic exterius implent ministerium.
ut tamen numquam desint interius per
contemplationem. Et mittuntur igitur
& assistunt. quia et sic circum scriptus est
angelicus sps. summus tamen sps ipse quid est.

h
et alius
angelus
egrediebatur

circum scriptus non est. Angeli itaq; & missi
ante ipsū sunt. quia quolibet missi ueniant.
intra ipsum currunt. Sciendum quoq; est.
quia plerūque ipsi beatorum spirituum ordines.
uicinorū sibi ordinū uocabula sortiuntur.

Thronos et enim scilicet sedes dī. specialem beatorū
spirituum ordinem diximus. Et tamen per psal
mistam dicitur. Qui sedes super cherubin apparet
Quia uidelicet dum ipsis distinctionibus agminū.
cherubin thronis iunguntur. sedere etiam sup
cherubin dñs exuicini agminis acqualitate per
hibetur. Sic quippe in illa summa ciuitate.
specialia que dam singulorum sunt. ut tamen
sint communia omnium. Et quod in se quisq;
ex parte habet. hoc in alio ordine totum possi
det. Sed idcirco uno eodemq; uocabulo com
muniter. non censentur. ut ille ordo uocari
priuato unius cuiusq; rei nomine debeat qui
hanc in munere plenius accepit. Seraphim
namque incendium diximus. & tam amore
conditoris simul omnes ardent. Cherubin
plenitudinem scientiæ. et tamen qui sibi

72
aliquid nesciat. ubi ipsum omnes simul fontē
sciencie dñi uident. Throni illa agmina quoq
quibus conditor presidet uocantur. sed beatus
esse quis potest. nisi creator suus eius menti pre
sedeat. Quę ergo ex parte ab omnibus habentur
eis in priuato nomine data sunt quę hæc in mu
nere plenius acceperunt. Nam et si qua illuc sic
ali habent. ut haberi ab aliis nequa quā possint.
sicut speciali nomine dominationes & principat
uocantur cuncta sibi singulorum sunt. quia per
caritatem sp̄s ab alio in aliis habentur. Sed ecce
dum caelestium ciuium secreta rimamur ab ex
positionis nr̄e ordine longe digressi sumus. Sus
piremus ergo ad eos de quibus loquimur. sed re
deamus ad nos. Meminisse etenim debemus.
quia caro sumus. Taceamus interim de secretis
caeli. sed ante conditoris oculos manu poeniten
tię tergamus maculas pulueris nr̄i. Ecce ipsa
diuina misericordia pollicetur dicens. Gau
dium erit in celo super uno peccatore peniten
ciam agente. Et tamen per hierochielem
pphetam dñs dicit. Quia qua cumque die iustus

peccauerit. om̄s iustitiae eius in obliuione erunt
coram me. Pensemus si possumus dispensationem
supernae pietatis. Stantibus sic ciderint. minatur
poenam. Lapsis uero ut surgere appetant. pro
mittit misericordiam. Illos terret. ne presumat
in bonis. Istos refouet. ne desperent in malis.
Iustus es. iram per timesce. ne corruias. Peccator
es. presume de misericordia. ut surgas. Ecce
autem iam lapsi sumus. stare nequaquam ualimus.
in prauis nr̄is desertis iacemus. Sed qui nos rectos
condidit. adhuc expectat. & puocat. ut sur
gamus. Sinum suae pietatis aperit. nosque ad se
recipere per penitenciam querit. Sed peni
tenciam agere digne non possumus. nisi modum
quoque eiusdem poenitentiae cognoscamus.
Poenitentiam inquit agere est. & perpetrata
mala plangere. & plangenda non perpetrare.
Nam qui sic alia deplorat. ut tamen alia com
mittat. adhuc penitentiam agere. aut ignorat.
aut dissimulat. Quid enim prodest si peccata
quis luxurie defleat. & tamen adhuc aua
ritiae aestibus anhelet. Aut quid prodest si irac

culpas iam lugeat. & tamen adhuc inuidie
 fatibus tabescat. Sed minus est ualde quod
 dicimus. ut qui peccata deplorat. plorando
 minime committat. & qui plangit uicium
 perpetrare uicia timeat. Nam cogitandū
 sum moperere est. ut qui se inlicita meminisse
 commisisse a quibusdam etiam licitis studeat
 abstinere. Quatenus per hoc conditori suo satisfaciat.
 ut qui commisit. prohibita. sibi met ipsi
 abscidere debeat etiam concessa. Et se ^{re}prehendat.
 inminum si se meminisse in maximis
 deliquisse. Nimia sunt quae loquor. si haec
 ex sacri eloqui testimonio non adfirmo.

Lex certe ueteris testamenti alienam uxorem
 concupiscere prohibet. A rege uero forcis
 iuberi militibus uel desiderari aquam non
 poenaliter uetat. Et cuncti nouimus quod
 dauid concupiscentie mucrone transfixus.
 alienam coniugem appetiuit & abstulit.
Cuius culpam digna uerba sunt secuta &
 mala quae perpetravit per penitentiae lamina
 correxit. Qui cum longe post contra

hostium cuneos foderet . aquam bibere debech
lemnica cisterna ex desiderio voluit . Cuius
electi milites inter ceteras uas aduersantium medias
erumpentes . aquam quam rex desiderauerat .
in lacu deulerunt . Sed uir flagellis et uide
semet ipsum protinus cum periculo militum .
aquam desiderasse reprehendit . Camque dño
fundens libauit . Sicut illic scriptū est Libauit
cam dño . In sacrificio quippe dñi effusa aqua
conuersa est . quia culpam concupiscentie
mactauit . per poenitentiam reprehensionis
sue . Qui ergo quōdam concupiscere alienā
coniuget nequaquam timuit . post etiam
quia aquam concupisset expauit . Quia enī
se illicita perpetrasse meminerat . contra
semet ipsum iam rigidus etiam alicuius ab
stinebat . Sic sic agamus poenitentiam . ut
ea que commisimus perfecte defleamus .
Pensemus supernas diuicias conditoris nri
Peccare nos uidet & pertulit Qui nos ante
culpam expectare adueniam non desistit
Ecce ipse nos quem despeximus . uocat .

74

Auersi ab illo fuimus. & tamen non auctitur.
Vnde bene peresaiam dicitur. Et erunt oculi
tui uidentes preceptorem tuum. & aures tuas
audient. uocem postergum monentis. Quasi
infatiam homo est monitus. quando ad iusticiam
conditus. precepta rectitudinis accepit.
Sed cum hęc eadem precepta contempsit. quasi
conditori suo dorsum mentis infaciem dedit.
Sed ecce adhuc postergum sequitur & monet.
quia iam & a nobis contemptus est. & tamen
nos adhuc uocare non cessat. Quasi dorsum
ei infaciem dedimus. cuius uerba despiciunt.
cuius precepta calcamus. Sed stans postergum
nos a uersos reuocat. qui & uidet quod
despicitur. & tamen per precepta clamat.
per patientiam expectat. Pensate rogo
fr̄s km̄. si cui libet ur̄m loquenti famulus
suus superbiat. terga infaciem mitteret.
num quid non contemptus dominus eius super
biam feriret. vulnera districtas animas
uersi. omis infligeret. Ecce nos peccando
auctori nostro terga infaciem dedimus.

& tamen sustinemur. Superbe auersos benigne
reuocat. ut reuertamur munera pmittit.

Tanta ergo conditoris nostri misericordia duri-
ciam nostri reatus emolliat. ut homo qui
malum quod fecit. experiri percussus poterat.
saltim expectatus erubescat. Rem fr̄s bre-
uiter refero. quam uiro uenerabili maximiano
tunc patre monasterii mei atq; praesbitero.
nunc autem siracusano ep̄o narante cognoui

Hanc itaq; si solleter auditis. caritati uestre
non breuiter suffragari credo. Nostris modo
temporibus uictorinus quidam extitit. qui
alio quoq; nomine emilianus appellatus est

Non in opis substantiae. iuxta mediocritate
uitae. Sed quia plerumq; regnat in rerum
opulentia. carnis culpa. in quodam fati no-
lapsus est. quod debuisset ualde pertimes-
cere. ac de suae mortis inmanitate cogitare.

Reatus igitur sui consideratione conpunctus
erexit se contra se. mundi huius omnia reliquit
monasterium petiit. In quo nimirum monas-
terio. tantae humilitatis tantaeque

15

sibi distractionis extitit. NIT cuncti fratres
qui illic ad amorem diuinitatis excreuerant
suam cogerebantur uitam despiceret. dum illius
poenitentiam uiderent. Studuit namq; toto
mentis ad in su cruciare carnem. uoluntates
pprias frangere. furtiuas orationes quaerere.
cotidianis se lacrimis lauare. despectum sui
appetere. oblatam a fratibus uenerationem
timere. hic itaque nocturnas fratrum uigilias
praeuenire consueuerat. Et quia mons in quo
monasterium situm est. ex uno latere in secre
tiori parte prominebat illuc consuetudinem
fecerat ante uigilias egredi. ut se cotidie
in fletu poenitentiae. quanto secretius. tanto
liberius maceraret. Contemplabatur namq;
distractionem uenturi iudicis sui. Et iam eide
iudici concordans. puniebat in lacrimis reatu
facinoris sui. Quadam uero nocte abbas
monasterii uigilans hunc latenter egredi
entem intuitus lento foras pede secutus est
Quem cum in secreto montis latere cernebat
in oratione prostratum. expectare uoluit

quando surgeret. Ut ipsam quoque longanimitatem orationis eius exploraret. Tunc subito celitus lux emissa super eum effusa est. Qui in oratione prostratus iacebat. tantaque se illo in loco claritas aspersit. ut tota pars regionis illius ex eadem luce candesceret. Quam abbas ut uidit. intremuit fugit. Cūque post longum horae spatium isdem frater ad monasterium redisset. abbas eius ut disceret an super se effusionem tanti luminis agnouisset. requirere eum studuit dicens. Vbi fuisti? At ille latere se posse credens in monasterio se fuisse respondit. Quo negante. abbas compulsus est dicere quid uidisset. At ille uidens se esse deprehensum. hoc quoque quod abbatem latebat aperuit adiungens. Quando super me uidisti lucem de caelo descendere. Vox etiam patriter uenit dicens. Dimissum est peccatum tuum. Et quidem omnipotens deus peccatum eius potuit tacendo relaxare sed loquendo per uocem. radiando per lumen exemplo sue misericordie nostra ad

16

poenitentiam uoluit corda concutere. Mira
mur fratres carissimi. quod per secutorem
suum saulum dñs de caelo prostravit. de caelo
allocutus est. Ecce nostris quoque temporibus
peccator & poenitens. uocem de caelestibus
audiuit. Illi dictum est quid me per seque
ris. iste uero meruit audire. dimissum est
peccatum tuum. Longe est inferior meritis
peccator poenitens iste quam paulus. Sed
quia adhuc hac in re de saulo loquimur
crudelitatem necis anhelantem. liceat au
denter dicere. quia saulus propter super
biam uocem increpationis. iste uero prop
ter humilitatem uocem consolationis au
diuit. Hunc quia humilitas strauerat. di
uina pietas erigebat. Illum quia super
bia erexerat. diuina se ueritas humiliabat.
Habete ergo fratres mei fiduciam de miseri
cordia conditoris Nostri. cogitate quae facitis
re cogitate quid fecistis. Largitatem super
pietatis aspiciite. & ad misericordem
iudicem dum adhuc expectat. cū laeri

mis. uenite. Considerantes namque quod iustus
sit. peccata uestra nolite negligere. Consede
rantes uero quod pius sit. Nolite desperare

Praebet apud dñm homini iudiciam. dñs homo.

Est nobis spes magna poenitentibus. quia aduoca
tus noster. factus est iudex noster. Qui uiuit
& regnat cum patre in unitate sp̄s sc̄i dñs per
omnia saecula saeculorum AMEN.

LECT̄ SC̄I EVANGELII SECUNDŪ LUCAM

NILLO TEMPORE DIX̄ IHC̄ DISCIPVLIS suis.

Cum audieritis p̄ roelia & seditiones. nolite
terrerī. Oportet primum hec fieri. sed non dū
statim finis. & reliqua. **OMN̄ LECT̄**

EIVSDEM HABITA AD POPŪ IN

BASIL̄ SC̄I MENNE DIE NAT̄ EIVS

UIA LONGIUS ABVRBE DIGERSI

sumus. ne ad reuertendū. nos tardior hora pre
pediat. Necessē est ut expositionem sc̄i euangeli.
breuior sermo transcurrat. Dñs ac redemptor
noster per ritum mundi praecurrentia mala
denunciat. Ut eo minus perturbent ueni
entia. quo fuerint praescia. Minus enim

77

iacula feriunt. que praeceduntur. Et nos tolera-
bilis mundi mala suscipimus. si contra haec. per
praecedentiae clipeum munimur. Ecce & enim
dicit. Cum audieritis praedia & seditiones no-
lite terreri. Oportet prius haec fieri. sed non
dum statim finis. Pensanda sunt uerba redemp-
toris nostri per quae nos aliud interius. aliud ex-
terius passuros denuntiat. Bella quippe ad
hostes pertinent. seditiones ad ciues. Ut ergo
nos indicet interius exteriusque turbari. aliud
nos faciat ab hostibus. aliud a fratribus perpeti.
Sed his malis praecedentibus. quia non statim
finis sequatur. adiungit. Surgent gens contra
gentem & regnum aduersus regnum & terra
motus magni erunt per loca. & pestilentiae &
fames. terroresque de caelo & signa magna
erunt. Vel sicut in quibusdam codicibus inuenit
terroresque de caelo & tempestates. atque post
subditur. Et signa magna erunt. Ultima
tribulatio. multis tribulationibus praecedentibus.
Et per crebra mala quae praecedunt indicantur
mala perpetua quae subsequuntur.

Et ideo post bella & seditiones non statim finis
qui multa mala debent precurrere. ut malum
ualeant sine fine nunciare. Sed cum tot signa
per turbationis dicta sunt. oportet ut eorum
considerationem. breuiter per singula per-
stringamus. Quia necesse est ut alia ex caelo
alia ex terra. alia ab elementis. alia ab hominibus
patiamur. **A**it enim. Surget gens contra
gentem. ecce perturbatio hominum. Erunt
terre motus magni per loca. ecce respectus
irae de super. Erunt pestilentiae. ecce in-
aequalitas corporum. Erit fames. ecce ster-
ilitas terrae. Terroresque de caelo & tem-
pestas. ecce inequalitas aeris. Quia ergo
omnia consummanda sunt. ante consum-
mationem. omnia per turbantur. Et qui in
cunctis delinquimus. in cunctis ferimur.
ut impleatur quod dicitur. pugnabit pro-
co orbis terrarum contra insensatos. Omnia
namque quae ad usum vitae accepimus.
ad usum conuertimus culpae. Sed cuncta
quae ad usum prauitatis infleximus. ad

18
usum nobis uertuntur ultionis. Tranquillitate
quippe humane pacis ad usum uertimus uana
securitatis. Peregrinationem terrarum pro habi-
tatione dileximus patrie. Salutem corporum
sedem^g in usu uitiorum. Ubertatis abundantiam
non ad necessitatem carnis. sed ad peruersitatem
in torsimus uoluptatis. Ipsa serena blandimenta
acris. ad amorem nobis seruire coegimus terrenae
delectationis. Iure igitur restat. ut simul nos
omnia ferant. quae simul omnia uitis nostris
malae sub acta seruebant. Et quot prius in
mundo intolomes habuimus gaudia. tot de ipso
post modum cogamur sentire tormenta. No-
tandum uero quod dicitur. Terroresque de
caelo & tempestates. Cum tempestates hiema-
les uenire ex ordine temporum soleant cur hoc
loco tempestates uenire in per^{cu}fectionis signo
praedicuntur. Nisi quod eas tempestates dominus
uenire denuntiat. quae nequaquam ordine
temporum seruant. Quae enim ordinata te-
ueniunt signa non sunt. Sed tempestates in
signo sunt. quae ipsa quoque temporum statuta

confundunt. Quod nos quoque nuper expeti
sumus quia aestiuum tempus omne conuersum
in pluuibus hiemalibus uidimus. Quia autem
cuncta haec nonde iniusticia ferientis sunt. sed
demerito mundi patientis facta prauorum homi
num praemittuntur. cum dicitur. Sed ante
haec omnia incipient uobis manus suas inicere
& persequentur. & tradent uos in sinagogis.
ducentes ad reges & praesides propter nomen
meum. **A**si aperte dicat. Prius corda ho
minum. & post elementa turbatur. Ut cum
rerum ordo confunditur. ex qua iam retribu
tione ueniat demonstratur. Nam quamuis
finis mundi ex ipso suo ordine pendeat. per uer
siores tamen quosque inueniens. qui digne
ruinis illius opprimatur innotescit cum sub
ditur. Ducentes ad reges & praesides prop
ter nomen meum. Contingent haec uobis
in testimonium. In testimonium uidelicet
quorum. nisi eorum qui aut persequendo
mortes inferunt. aut uidendo non imitantur.
Mors quippe iustorum bonis in adiutorum

79

est. malis in testimonium Ut inde per uersi sine
excusatione peccant. Unde electi exemplum
capiunt ut uiuant. Sed auditis tot terroribus
turbari poterant infirmorum corda. atque ideo
consolatio adiungitur. cum p[ro]pt[er] nus subinfertur.
Ponite ergo in cordibus uestris. non p[re]dicari. qu[od]
ad modum respondeatis. Ego enim dabo uobis
os & sapientiam. cui non poterunt resistere &
contradicere omnes aduersari uestri. Ac si
aperite mentris suis infirmantibus dicat. Nolite
terri. nolite pertimescere. uos ad certamen
acceditis. sed ego proclior. uos uerba editis. sed
ego sum qui loquor. Sequitur. Tradimini aut[em]
a parentibus. & cognatis. & amicis. & morte
aficient ex uobis. Minorem dolorem mala in
gerunt. quae ab extraneis inferuntur. Plus
uero in nobis ea tormenta faciunt quae ab illis
patimur de quorum mentibus praesumebamus
Quia cum damno corporis mala nos cruciant
amici se caritatis. hinc est enim quod de iuda
traditore suo per psalmistam d[omi]n[us] dicit. Et
quidem inimicus meus male dixisset mihi

sub porta fsem utique. Et si quis qui oderat me
super me magna locutus fuisset. absconderem
me utique ab eo. Tu uero homo unanimes. dux
meus & notus meus. qui simul mecum dulces
capiebas cybos in domo dñi ambulauimus cum
consensu. Et rursum. Homo pacis meae in quo
sperabam. et qui edebat panes meos. ampliauit
aduersum me sub plantationem. Ac si detra
ditore suo apertis uocibus dicat. Transgres
sione eius tanto grauius pertuli. quanto hanc
ab eo qui meus esse uidebatur sensi. Omnes
ergo electi. quia summi capitis membra sunt
caput quoque suum in passionibus secuntur
ut ipsos aduersarios in sua morte sentiant
de quorum uita praesumebant. Et tanto
eis crescat merces operis quanto eis uirtuas
lucrum proficit. & ex alienae damno caritatis
† Sed quia dura sunt quae praedicuntur de af
flictione mortis. protinus consolatio subdit
de gaudio resurrectionis. cum dicitur.
Capillus de capite uestro non peribit. Scimus
fratres. quia caro incisa dolet. capillus incisus

80
non dolet. Ait ergo martiribus suis. Capillus
de capite uestro non peribit. Uidelicet apte
dicens. cur timetis. ne pe^{re}at quod incisum dolet.

Quando & illud in uobis perire non potest. quod
incisum non dolet. Sequitur. Inpatientia
uestra possidebitis animas uestras. Idcirco
possessio animae in uirtute patientiae po
nitur. quia radix omnium custosque uirtu
tum. patientia est. Per patientiam uero
possidemus animas nostras. quia dum nobis
ipsis dominari discimus. hoc ipsum incipimus
possidere quod sumus. Patientia uero est.
aliena mala dequanimiter perpeti. contra
eum quoque qui mala inrogat. nullo do
lore morderi. Nam quisie proximi mala
portat. ut tamen tacitus doleat. & tempus
dignae retributionis quaerat. patientiam
non exhibet sed ostendit. Scriptum quippe est
Caritas patientis est benigna est. Paciens naq;
est. ut aliena mala toleret. Benigna
uero est. ut ipsos etiam quos portat amet.
& ut sua bona largius prestet.

Hinc namq[ue] per semet ipsam ueritas dicit .

Dilite inimicos uestros . benefacite his qui uos
oderunt . Orate propter sequentibus & calū
niantibus uobis . Virtus itaque est coram
hominibus aduersarios tolerare . sed uirtus
coram dō diligere . Quia hoc solum d[omi]ni sacri
ficium accipit . quod ante eius oculos in altare
boni operis flamma caritatis incendit . Sci
endum uero quod plerumque ideo patientes
uidemur . quia retribuere mala non possumus .
Sed qui id circo malum non retribuit quia ne
quaquam ualet . procul dubio ut praediximus
paciens non est . quia paciencia non in osten
sione inquiretur . sed in corde . Per impa
tenciae autem uitium . ipsa uirtutum nu
trix doctrina dissipatur . Scriptum namque
est . Doctrina uiri per patientiam dinos
citur . Tante ergo quisque minus osten
ditur doctus . quanto conuincitur minus
paciens . Neque enim potest ueraciter bona
docendo impendere . si uiuendo nesciat
aequamimenter mala tolerare . Quanto

88

enim culmine uirtus patientiae polleat. rur-
sus salamon indicat dicens. Melior est uir
patientis uero forte. & qui dominatur an i mo
suo expugnatore urbium Minor est ergo
uictoria urbes expugnare. quia extra sunt
quae uincuntur. Maius autem est quod per
patientiam uincitur. quia ipse animus supe-
ratur. Et semet ipsum sibi subicit. quando eū
patientia inhumilitate tolerantiae sternit.
Sciendum uero est quod plerumque euenire
patientibus solet. ut eo quidem tempore quo
aduersa patiuntur. uel contumelias audiunt
nullo dolore pulsantur. & sic patientiam ex-
hibeant. ut custodire etiam cordis innocentiam
cuerent. Sed cum post paululum haec ipsa
quae pertulerunt. ad memoriam reuocant.
igne uehementissimi doloris instigantur.
Argumenta ultionis inquirunt. & mansue-
tudinem quam tolerantēs habuerunt. in
retractione sua semet ipsos diudicantes
perdunt. Callidus namque aduersa-
rius bellum contra duos mouet. unum

uidelicet inflammans. ut contumelias prior
inferat. Alterum uero prouocans. ut contu-
melias lesus reddat. Sed quia eius iam uictor
extitit quem ad proferendas contumelias com-
mouit. contra illum acrius dolet. quem ad
reddendas iniurias commouere non potuit.

Unde fit ut tota se uirtute contra eum erigat.
quem contumelias fortiter pertulisse consi-
derat. quem quia commouere. in ipsa iniuria-
rum iaculatione non potuit ab aperto certami-
ne interim recedens. in secreta cogitatione
deceptionis tempus inquit. Et qui publico
bello perdidit. ad exhibendas occulte insidias
exardescit. Quicquid namque iam tempore
ad uictoris animum redit. & uel damna rerū
uel iniuriarum iacula ad memoriā reducit.

Cuncta que que sibi illata sunt uehementer
exaggerans. fuisse intolerabilia ostendit.
Et quiescentis animum tanto furore conturbat
ut plerumque uir patiens. illa se aequani-
miter tolerasse. etiam post uictoriam capti-
uus erubescat se que non reddidisse contu-

82
melias dolcat & de teriora reprehendere
si occasio prebeat quærat. Quibus ergo
isti sunt similes nisi his qui per fortitudinē
in campo uictoris sunt sed per negligentiam
post modum intra urbis claustra capiunt.
Quibus isti sunt similes nisi his quos irruens
grauis languor acuta non subtrahit sed leni-
ter ueniens recidua febris occidit. Ille
etiam ueraciter patientiam seruat qui
& ad tempus aliena mala sine dolore tole-
rat. Et hæc eadem retractans pertulisse
se talia exultat. Ne bonum patientie
quietis tempore pereat quod in perturba-
tionibus custoditur. Sed quia natalem
martyris hodierna die colimus fratres mei
nequaquam uos a uirtute eius patientie
destimare extraneos debemus. Si enim
adiuuante nos dño uirtutem patientie
seruare contendimus & in pace ecclesie
uiuimus & tamen martyri palmam
tenemus. Duo quippe sunt martyri
genera. Unum in corpore aliud in mente

simul & a cione . Itaque esse martyres pos
sumus . etiamsi nullo ferro percussentium
trucidemur . Mori quippe aper se quente
martyrium in aperto opere est . Ferre uero
contumelias . odientem diligere . martyriū
est in o culta cogitatione . Nam quia duo
sunt martyrii genera . unum in o culto opere .
aliud in publico . Testatur ueritas que
Zebedei filios requirit dicens . Potestis
bibere calicem quem ego bibiturus sum .
Cui cum protinus responderent possumus .
ilico dñs respondit dicens . Calicem quidē
meum bibetis . Quid enim per calicem .
nisi dolorem passionis accipimus . De quo
& alibi dicit . Pater si fieri potest . transe
at a me calix iste . Et zebedei filii uide
iacobus & iohannes non uter que per mar
tyrium occubuit . & tamen quod uterq
calicem biberet audiuit . Iohannes namq
nequa quam per martyrium uitam fini
uit . sed tamen martir extitit . quia
passionem quam non suscepit incorpore .

seruauit in mente. Et nos ergo hoc exemplo
 sine ferro esse martires possumus. si patientiam
 ueraciter in animo custodimus. Non abre-
 arbitror fr̄s Rm̄i. si unum uobis exemplum
 seruandae patientiae ad aedificationem
 loquor. Fuit quidam in diebus nostris ste-
 phanus nomine. pater monasterii iuxta
 reatinam urbis moenia constituti. Vir ualde
 sc̄i. patientiae uirtute singularis. Et super-
 sunt multi. qui illum nouerunt. eiusque uel
 uitam uel obitum narrant. Erat autem huius
 lingua rustica. sed docta uita. hic pro amore
 caelistic patriae. cuncta dispexerat. possidere
 aliquid in hoc mundo fugiebat. Tumultus
 deuitabat hominum. crebris ac prolixiori-
 bus orationibus intentus erat. Virtus
 tamen patientiae in eo uehementer ex-
 creuerat. ita ut eū sibi amicum crede-
 re. qui sibi molestiae aliquid irrogas-
 set. Reddebat contumeliis gratias.
 si quod in ipsa sua inopia ei damnum
 fuisset inlatum. hoc maximū lucrum

putabat. Omnes suos aduersarios nil aliud quam
adiutores aestimabat. Hunc cum dies mortis
egredi de corpore urgeret. conuenerunt multi.
ut tam sanctae animae de hoc mundo recedenti.
suas animas commendarent. Cumque circa lectum
illius hi qui conuenerant omnes adfisterent
alii corporeis oculis ingredienti angelos uide-
runt. sed dicere aliquid nullo modo potuerunt.
alii omnino nil uiderunt. Sed omnes qui ad-
erant. ita uehementissimus timor perculit.
ut nullus egrediente illa sancta anima. illic stare
potuisset. Et hi qui uiderant. & hi omnino
qui nihil uiderant. omnes timore perculsi &
terrati fugerunt. Nullusque illic adfistere
illo moriente potuit. Pensate igitur fratres
omnipotens deus qualiter terreat. quando distric-
tus iudex uenturus est. Si sic adfistentes
terruit quando gratius remunerans uenit.
Aut qualiter timeri potest. cum uideri po-
tuerit. si sic mentes praesentium strauit
& quando uideri non potuit. Ecce fratres karissimi
seruata illa & in ecclesiastica pace paci

84
entia ad quantum hunc retributionis culmen
cucxit. Quid huic suus conditor intus dedit.
de quo nobis tantam glam. in die eius extitit
& foris innotuit. Quibus hunc credamus.
nisi scis martyribus sociatum. quem ad tes
tantibus corporeis quoq; oculis. abeatis &
spiritibus constat esse susceptum. Nullo
iste gladio per cussus occubuit. & tamen
coronam patientiae quam in mente tenuit
ingessione percepit. Probatus cotidie
uerum esse quod ante nos dictum est. Quia
scā ecclesia electorum floribus plena.
habet in pace lilia. in bello rosas. Sciendū
praeterea est quod tribus modis uirtus paci
entiae exerceri solet. Alia namque sunt
quae adō. alia que ab antiquo aduersario
alia que a pximo sustinemus. A pximo
namq; per secutionis damna & contume
lias. ab antiquo enim aduersario. a
temptamenta. adō autem flagella tole
ramus. Sed in omnibus his tribus modis.
uigilanti oculo semet semet ipsam debet

mens circum spicere · ne contra mala proximi
pertrahatur ad retributionem mali Ne
contra temptamenta aduersarii se ducat
ad delectationem uel consensum delicti
Ne contra flagella opificis · ad excessum pruat
murmurationis · Per fecte enim aduer
sarius uincitur quando mens nra & inter
temptamenta eius ad delectatione atque
consensu · & in contumelias proximi custodit
a bodio · & inter flagella di conpescitur amur
muratione · Nec hec agentes retribuui nobis
presentia bona requiramus · Idam
pro labore patientiae bona speranda sunt
sequentis uitae · ut tunc praemium nostri
laboris incipiat · quando omnis iam labor
funditus cessat · Unde & per psalmistam
dicitur · Non in finem obliuio erit paupe
rem patientia pauperum non peribit in
finem · Quasi enim perisse patientia pau
perum cernitur · cum nihil pro illa in hac
uita humilibus reconpensatur · Sed pa
tientia pauperum · in fine non perit quia

85
tunc eius gloria percipitur · cum simul omnia
laboriosa terminantur · Seruate ergo fratres
in mente patientiam · tamque cum res exigit ·
exercete in operationem · Nullum vestrum
ad odium proximi contumeliosa uerba com-
moueat · nulla periturarum rerum dam-
na perturbent · Si enim fixa mente men-
sura damna percimescitis · Damna rerum
transientium graua non putatis · Si aeter-
nae retributionis gloriam conspicitis · de tem-
porali iniuria non doletis · Tolerate ergo
aduersarios uestros · Sed ut fratres diligite
quos toleratis · aeterna premia pro damnis
temporalibus querite · Nec quisquam uestrum
suis se uiribus hanc implere posse confidat ·
sed obtinete precibus · ut ipse hanc qui im-
perat prestat · Et scimus quia petentes li-
benter exaudiet · quando hoc petitur largiri
quod iubet · Cum continue pulsatur in pre-
ce · con curre optulatur in temptatione ·

Per ih̄m xp̄m dñm nostrum qui cum eo uiuit
& regnat d̄s in unitate sp̄s sc̄i per omnia
secula seculorum

LĒCT SĀ EVANGĒ SECUNDVM LVCĀ

· nullo tempore Dixit ih̄s discipulis suis similitu-
dinem hanc · Homo quidam fecit cenam
magnam & uocauit multos · & reliqua ·
OMELIA LECTIIONIS EIVS DEM HĀBB
AD POPVLVM IN BASILICA APOSTOLO
RVN PHILIPPI ET IACOBI DIE DOMINICO

oc distare fr̄s Rm̄i interdicias corpo-
ris & cordis solē · quod corporales de-
liciae cum non habentur · graue in se-
de desiderium accendunt · Cum uero habita-
eduntur · comedentem protenus in fastidiū
per fatietatem uertunt · At contra spiri-
tales deliciae cum non habentur in fastidio
sunt · Cum uero habentur in desiderio ·

Tantoque a comedente amplius esuriun-
tur · quanto & ab esuriente amplius come-
duntur · In illis appetitus placet · expe-
riencia displicet · In istis appetitus uilis
est · experientia magis placet · In illis
appetitus saturitatem saturitas fastidiū
generat · In istis autem appetitus satu

85

ritatem saturitas appetitum parit. Augent enim spirituales delicias desiderium inmentendum faciunt. quia quantomagis carum sapor percipitur eo amplius cognoscitur quod auidius amant. Et idcirco non habitae amarum non possunt. quia carum sapor ignoratur. Quis enim amare valet quod ignorat. Proinde psalmista nos ammonet dicens. Gustate & uidete. quomodo suavis est dominus. Ac si aperte dicat. Suauitatem eius non cognoscitis. si hanc minime gustatis. Sed cibum uitae ex palato cordis distangite. ut probantes eius dulce didem amare valeatis. Has autem homo delicias tunc amisit. cum in para dysopacavit. Extra exiit. os acibo aeternae dulcedinis clausit. Unde nos quoque nati in huius peregrinationis acrumna. hunc fastidiosum iam venimus nescimus quid desiderare debeamus. Tantoque se amplius fastidii nostri morbus exaggetat. quanto magis abesse illius dul

cedinis animus elongat Et eo iam inter
nas delicias non appetit quo eas comedere
diu longeque desuevit. Fastidio ergo
nostro tabescimus. & longa inedia peste
fatigamur. Et quia gustare intus nolu
mus. paratam dulcedinem amamus foris
miseri famem nostram. Sed superna nos
pietas. nec deserentes se deserit. Contē
ptas enim illas delicias ad memoriae nr̄e
oculos reuocat. easque nobis proponit
in promissione torporem excutit. atque
ut fastidium nostrum repellere debeam
inuitat. Aut namque homo quidam
fecit cenam magnam. & uocauit multos
Quis iste homo est. nisi ille de quo per pro
phetam dicitur. Et homo est. & quis cog
noscit eum. Qui fecit cenam magnam
quia facietatem nobis dulcedinis internae
preparauit. Qui uocat multos sed pauci
ueniunt. quia non numquam ipsi qui ei
per fidem subiecti sunt. aeterno eius
conuiuio male uiuendo contra dicunt

87

Misit autem seruum hora cene dicere inui-
tatis ut uenirent. Quid hora cenae nisi
finis est mundi. In quo nimirum nos sumus.
sicut iam dudum paulus testat^r dicens. Nos
in quos fines seculorum de uenerunt. Si ergo
hora iam caenae est cum uocamur. tanto
minus debemus excusare a conuiuio dī. quanto
ppinquasse iam cernimus finem seculi.

Quo enim pensamus quia nihil est quod restat.
eo debemus pertimescere. ne tempus
gratiae quod presto est pereat. Idcirco
autem hoc conuiuium dī. non prandium
sed caena nominatur. quia post prandiū
caena restat. post cenam uero. conuiuū
nullum restat. Et quia aeternum dī
conuiuium nobis in extremopreparabit^r
rectum fuit ut hoc non prandium sed caena
uocaretur. Sed quis per hunc seruum
qui a patre familias ad inuitandū mit-
tatur. nisi predicatorum ordo signatur.

De quo uidelicet. ordine. quamuis ad
huc indigni existimus quāuis peccatorū

nostrorum ponderibus grauamur. & nos tam
in istis diebus ~~sumus~~ sumus. Et cum de aedificati
one ur̄a uobis aliquid loquor. hoc est quod
ago. Seruus enim sum summi patris familias.
Cum uos admonedo a contemptu saeculi. in
uitare uos uenio ad caenam dñi. Nemo me
propter me hoc in loco despiciat. Et si ad in
uitandum ne quaquam dignus apparerem.
sed tamen magne sunt deliciae quas pro
mitto. Saepe fratres mei sole euenire quod
dico. ut persona potens famulum habeat
despectum. Cum que pro eum suis forte
uel extraneis aliquid responsum man
dat. non despicitur persona loquentis
serui. quia seruatur in corde reuerentia
mittentis domini. Nec pensant qui au
diunt per quem. sed quid uel a quo audiant.
Ita ergo fratres. ita uos agite. Et si nos forsi
tan digne despicitis. in mente tamen
ur̄a. uocantis dñi reuerentiam seruare.
Conuiuiae fieri summi patris familias
libenter obocdite corda ur̄a discutite.

atque ex eis mortale fastidium pellite.
Ad repellendum namque fastidium ur̄m
iam parata sunt omnia. Sed si adhuc
carnales estis fortasse carnales epulas in-
quiritis. Ecce ipse carnales epule in
spiritali uobis alimento conuersae s̄.
Ad abstergendum namque mentis ur̄ae
fastidium in caena d̄i ille uobis singula-
ris agnus occisus est. Sed quid agimus
qui hoc quod subiungitur adhuc fieri
a multis uidemus. Et coeperunt simul
omnes excusare. Offert d̄s quod rogari
debit. Non rogatus dare uult quod
uix sperari poterat. quia dignaretur
largiri postulatus. Contemptoribus
uero paratas delicias refectionis eterne
denunciat. & tamen simul omnes ex-
cusant. Ponamus ante oculos mentis
minima. ut possimus digne pensare
maiora. Siquispiam potens ad inuitan-
dum quem libet pauperem mittere
quid fratres rogo. quid pauper ille

fecisset. nisi de eadem sua inuitatione gau-
deret. Responsum humile reddere. ueste
mutaret. ire quantotius festinaret. ne
prior se ad potentis conuiuium alter occur-
reret. Homo ergo diues inuitat. & paup
occurrere festinat. Ad di inuitamur
conuiuium. & excusamus. Sed ecce inter
hec estimare possum quid sibi corda uestra
respondeant. Ocultas enim fortasse sibi
cogitationibus dicunt. Excusare nolumus
ad illud enim superne refectionis conui-
uium & uocari & peruenire gratulamur.
Loquentes uobis talia mentes uestrae uerum
dicunt. si non plus terrena quam celestia
diligunt. si non amplius rebus corpo-
ralibus quam spiritalibus occupantur.
Unde hic quoque ipsa excusantium causa
subiungitur. cum protinus subinfertur.
Primus dixit. Villam enim. & necesse
habeo exire & uidere illam. Rogote
habe me excusatum. Quid per uillam.
nisi terrena substantia designatur

89

Exit ergo uidere uillam. qui sola exteriora
cogitat propter substantiam. Alter dixit
Iuga bouum emi quinque & eoprobare illa
rogote habe me excusatum. Quid in quin
que iugis bouum. nisi quinque corporis sensus
accipimus. Qui recte quoque iuga bouū
uocati sunt. qui in utroque sexu geminant
Qui uide licet corporales sensus quia interna
comprehendere nesciunt. sed sola ex
teriora cognoscunt. & de se sentes intima
ea que extra sunt tangunt. recte per
eos curiositas designatur. Que dum alienā
que rit uitam discutere semper sua intima
nesciens. studet exteriora cogitare. Graue
namque curiositatis est uitium. Que dū
cuiuslibet mentem aduestigandam uitā
proximi exterius ducit. semper eius intima
abscondit. ut aliena sciens. se nesciat
Et curiosi animus. quanto peritus fuerit
alieni meriti. tanto fiat ignarus sui. Prop̄
hoc namque & de isdem quinque iugis bouū
dicitur. Eopbare illa rogote habe me

excusatum. Ipsa enim excusantis uerba
aucti sui significatione non discrepant dum
dicit coprobare. Quia uidelicet aliquando
pertinere probatio ad curiositatem solet. Sed
notandum quod & is qui propt̄ uillam. & is
qui propt̄ pro banda iuga bouum acaena sui
inuitatoris excusat. humilitatis uerba p̄miscet
dicens. Rogote. habe me excusatum. Dū
enim dicit rogo. & tamen uenire contempnit
humilitas sonat in uoce. superbia in actione
Et ecce hoc diiudicat prauus quisque cum audit.
nec tamen ea quae diiudicat. agere desistit
Nam dum cui libet per uerse agenti dicim.
conuertere dñm sequere. mundū relinque
ubi hunc nisi ad dominicam caenam uocam
Sed cum respondet. ora p̄ me quia peccator
sum. hoc facere non possum. quid aliud
agit. nisi & rogat & excusat. Dicens
namque peccator sum. humilitatem in
sinuat. Subiungens autem conuerti non
possum. superbiam demonstrat. Rogando
igitur excusat. qui & humilitatem super

90

inducit in uoce. & superbiam exercet in
accione. Alius autem dixit Uxorem duxi.
& ideo non possum uenire. Quid per ux
orem. nisi uoluptas carnis accipitur. Nā
quam uis bonum sit coniugium. ad pro
pagandam sobolem prouidentia diuina
sit constitutum. nonnulli tamen non
per hoc fecunditatem prolis. sed de siede
ria expetunt uoluptatis. Et idcirco
per rem iustam. significari potest non
incongrue res iniusta. Ad cenam uos
ergo aeterni conuiuii. summus pater fami
lias inuitat. Sed dum alius auaritia.
alius curiositati. alius uoluptati carnis est
deditus. nimirum re pbi simul omnes
excusant. Dum hunc terrena cura
occupat. illum alieni actus sagax cogi
tatio de uastat. alterius & tam mentē
uoluptas carnalis inquinat. fastidiosus
quis que ad aeternae uitae epulas non
festinat. Sequitur. Reuersus ser
uus nunciauit haec domino suo. Tunc

iratus pater familias dixit seruo suo. Exi^o
in plateas. & uicos ciuitatis. & pauperes de
biles. caecos. claudos. introduchuc. Ecce
qui terrenae substantiae plus iusto incubat.
uenire ad dominicam caenam recusat.
Qui labori curiositatis insudat. pre parate
uite alimenta fastidit. Qui carnalibus
desideriis inseruit. spiritalis conuiui epulas
respuit. Quia ergo uenire superbi renu
unt. pauperes eliguntur. Cur hoc. quia
iuxta pauli uocem. infirma mundi elegit
d^s. ut confundat fortia. Sed notandum
nobis est. quomodo describantur. qui
ad caenam uocantur. & ueniunt pauperes
& debiles. Debiles dicuntur. qui iudicio
suo apud semet ipsos infirmi sunt. Nam
pauperes & quasi fortes sunt qui & positi
in paupertate superbiunt. Ceci uero sunt.
qui nullum ingeni lumen habent. Claudii
quoq; sunt qui rectos gressus in operatione
non habent. Sed dum morum uicia in
membrorum debilitate signantur. pfecto

liquet . quia sicut illi peccatores fuerunt
qui uocati uenire noluerunt . Itahi quoq;
peccatores sunt . qui uitantur & ueniunt .

Sed peccatores superbi respu untur . ut pecca
tores humiles eligantur . Hos itaque elegit
d̄s quos despicit mundus . quia plerumque
ipsa despectio . hominem reuocat ad semet
ipsum . Is enim qui patrem reliquit . & partē
sub stantiae quam perceperat prodige ex
pendit . postquam esurire coepit . inse
re uer sus dixit . Quanti mercennarii pa
tris mei abundant panibus . Longe quippe
a se discesserat . quando peccabat . Et si non
esurisset . in se met ipsum minime redisset .

Quia postquam terrenis rebus indiguit . tunc
cogitare coepit . quid de spiritalibus amissis

Pauperes ergo & debiles caeci & claudi
uocant̄ & ueniunt . quia infirmi quique
atque in hoc mundo despecti . plerūque
tanto celerius uocem d̄i audiunt . quanto
& in hoc mundo non habent . ubi delectent̄ .

Quod bene amalechitarum puer ille egyp

tuus designat. qui amalechitis predantibus
atque currentibus. eger remansit inuia.
in fame siti que aruit. Quem tamen dauid
inuenit. ei cibum potumque prebuit. Qui
ilico conualescens. dux dauid factus est
Conuiuantes amalechitas reperit. & eos
qui se debilem reliquerant cum magna forti
tudine prostravit Amalchita quippe. po
pulus ambiens uocatur. Et quid per am
bientem populum. nisi mentes secularium
designantur. Que terrena cuncta am
biendo quasi ambiunt. dum solis tempora
libus delectantur. Quasi enim populus
ambiens predam facit. dum terrena dili
gentes. lucra de alienis damnis exaggetant
Sed puer aegyptius aeger inuia relinquitur
quia peccator quisque dum infirmari
ab huius mundi statu coeperit. mox secula
ribus mentibus in despectum uenit
Quem tamen dauid inuenit. eique cibum
& potum praebet. quia manu fortis dominus
abiecta mundi non despicit. Et plerumque

cos quise qui mum dum minime valentes
quasi inuia remanent. ad amor is sui gra
tiam conuertit. cisque uerbi sui cibum po
tum que por rigit. Et quasi duces sibi inuia
elegit. dum suos & iam predicator es facit.

Dum enim xpm peccatorum cordibus infe
runt. quasi dauid super hostes ducunt.

Qui conuantes amalechitas uelut dauid
gladio ferunt. quia superbos quos que
quise in mundo despexerant. dni uirtute

proster nunt. Puer ergo egyptius qui
in uia remanserat. amalechitas inter
fecit.

Quia plerum que ipsi mentes se
cularium predicando superant. qui prius
cum secularibus in hoc mundo currere
non ualebant. Sed de ductis ad caenam
pauperibus. quid puer subiungat audiam.

Dne factum est quod imperasti. & ad huc
locus est. Multi tales ad caenam domini
cam ex iudea collecti sunt. sed multitudo
que ex israelitico populo credidit locum
super ni conuiuii non impleuit. Intrauit

iam frequentia iudeorum. sed adhuc locus
vacat in regno. ubi suscipi debeat numero
sitas gentium. Unde & idem seruo dicitur.
Exi inuias & sepes. & compelle intrare ut im
pleatur domus mea. Cum de iudaeis & pla
teis ad caenam quosdam dominus inuitat. illum
uidelicet populum designat. qui tenere
legem suburbana conuersatione nouerat
Cum uero conuiuas suos colligi ex iuis & sepi
bus precipit. nimirum agrestem populum
colligere id est gentilem querit. Decuius
significatione per psalmistam dicitur
Tunc exultabunt omnia ligna siluarum
ante faciem domini quomodo uenit. Ligna enim
silue gentes uocatae sunt. quia in infideli
tate sua. torce & infructuosae semper
fuerunt. Qui ergo ex illo agresti usu con
ueti sunt ad caenam dominicam. quasi
ex sepiibus uenerunt. Notandum uero
quod in hac inuitatione tertia. non dicitur
inuita. sed compelle intrare. Alii autem
uocantur. & uenire contemnunt.

Alii uocantur & ueniunt. Alii autem nequaquam dicitur quia uocantur. sed compelluntur ut intrent. Uocantur & uenire contemnant. quid donum quidem intellectus accipiunt. sed eundem intellectum operibus non sequuntur. Uocantur & ueniunt. qui acceptam intellectus gratiam operando perficiunt. Quidam uero sic uocantur ut etiam compellantur. Nam sunt nonnulli qui bona facienda intellegunt. sed hec facere desistunt. Vident quae agere debeant. sed haec ex desiderio non sequuntur. His ut superius diximus plerumque contingit. ut eos in carnalibus desideriis suis. mundi huius aduersitas feriat. adprehendere temporalem gloriam conentur & nequeant. Et dum per alta pelagi. quasi ad grandiores curas huius seculi nauigare proponunt. semper aduersis flatibus. ad deiectionis suae litora repelluntur. Cumque se frangi inde sideris suis aduersantemundo conspiciunt.

quid de se auctori suo debeant commemo-
rantur. Ita ut cum erubescerent redeant.
qui cum superbientes p mundi amore dese-
rebant. Sæpe namq; nonnulli ad tēporalē
gloriam proficere uolentes. aut longe
egritudine tabescunt aut afflicti inu-
rus concidunt. aut percussi grauib; dā-
nis affliguntur. & inmundū dolore uident.
quia nihil confidere de eius uoluptate
debuerunt. Seq; ipsos in suis desideris
reprehendentes. ad dñm corda conuertunt.

De his quippe dñs per osee pphetam dicit.
Ecce ego sepiam uiam tuam spinis & sepiam
eam macheria. & semitas suas non ueniē
Et sequetur amatores suos & non appren-
dit eos. Querit & non inueniet eos. Et
dicet. Vadam & reuertar ad uirum
meum priorem. qui bene mihi erat
tunc magis quam nunc. Uir uniuscuiusq;
fidelis animae dñs est. quia haec uide-
licet ei est coniuncta per fidem. Sed illa
quae coniuncta dō fuerat anima

amatores suos sequitur quando mens quida
 iam per fidem credidit. adhuc se in mun
 dis spiritibus in operatione sub sternit
Mundi gloriam quaerit. carnali delecta
 tione pascitur. ex quibus voluptatibus
 nutritur. Sed plerumque omnipotens deus
 animam misericorditer respicit. & ei
 voluptatibus amaritudines permiscet.
Vnde dicit Ecce ego faciam vias tuas spinis.
 Ut ac enim nostrae spinis septe sunt. quando
 in hoc quod male cupimus. dolorum punc
 tiones inuenimus. Et faciam eas
 macheria. & semitas suas non inueniet
Viae nostrae macheria sepiunt². cum desi
 deris nostris dure in hoc mundo obiec
 tionis resistunt. Et semitas nostras
 inuenire non possumus. quia hoc quod
 male querimus. ad ipsi prohibemur
Et sequitur amatores suos & non ad
 prehendet eos. Querit & non inuenit
 eos. quia malignos spiritus quibus se
 in suis desideris anima subdidit.

ad desideriorum suorum effectum minime
comprehendit. Sed de hac salubri aduer-
sitate. quanta utilitas nascitur. adiungit
cum subditur. Et dicit. Vadam. & reuer-
tar ad virum meum priorem. quia bene
mihi erat tunc. magis quam nunc. Post
quam ergo vias spinis septas inuenit. post
quam amatores suos adprehendere non
ualet. ad amorem viri prioris redit.
Quia plerumque postquam in hoc mundo
non possumus optinere quae uolumus.
postquam interrenis desideriis de impos-
sibilitate lassamur. tunc ad mentem domini
reducimus. tunc placere incipit. qui dis-
plicebat. Et is cuius nobis amara fuerant
praecipua. repente dulcescit in memoria.
Et peccatrix anima quae adulterium conata
est esse. nec tamen aperto opere potuit.
decer nit esse fidelis coniux. Qui ergo
huius mundi aduersitatibus fracti ad dei
amorem redeunt. atque a perae sentis uitae
desideriis corriguntur. Quid isti fratres karissimi

95

nisi compelluntur ut intrent. Sed ualde est
tremenda sententia. quae protinus subin-
fertur. Intenta hanc cordis aure percipite
fratres. & domini mei In quantum pecca-
tores fr̄s mei. In quantum iusti domini mei
Intenta hanc aure percipite. ut tanto tam-
minus sentiat in examine. quanto nunc
auditis formidolosius in praedicatione.
Ait enim Dico autem uobis. quod nemo
uirorum illorum qui uocati sunt gustabit
caenam meam. Ecce uocat per se. uocat
per angelos. uocat per patri archas. uocat
per prophetas. uocat per apostolos. uocat
per pastores. uocat & iam per nos. Uocat
plerumque per miracula. Uocat plerūq;
plerum per flagella. uocat aliquando
per mundi huius prospera. uocat aliquando
per aduersa. Nemo contemnat. nec dū
uocatus ^{fuert} excusat. cum uoluerit intrare
non ualeat. Audite qđ sapiencia
per salomonem dicat. Tunc inuo-
cabunt me & non ex audiam. mane con-

surgent & non inuenient me. hinc est quod
fatuae uirgines tarde uementes clamant
Dñe dñe aperi nobis Sed iam tunc aditum
querentibus dicitur. Amen amen dico
uobis nescio uos. Quid inter hæc fr̄s Rm̄i
nisi relinquere omnia debemus. curas mundi
post ponere. solis desideris æternis inhiare
Sed hæc paucis data sunt. Ammonere uos
uolo ut relinquatis omnia. sed non p̄sumo
Si ergo cuncta mundi relinquere non po
testis. sic tenere quae huius mundi sunt. ut
tamen per ea non teneamini in mundo Ut
terrena res possideatur. non possideat.
Ut sub mentis uir̄ sit dominio quod habetis.
ne si mens uir̄a terrenarum rerum amore
uincitur. ut a rebus suis magis ipsa possideat̄
Sit ergo res temporalis in usu & eterna in desi
derio Sit ergo res temporalis in itinere.
desideretur æterna in per uentione. Quasi
ex latere respiciatur. quid quid in hoc
mundo agitur. Ante nos autem tendant
mentis oculi dum tota intencione illa

96
conspiciunt. ad quae perueniemus. Exar-
pentur. funditus. vitia. non solum ab actu
operis. sed & iam a cogitatione cordis euulsa.

Non nos uoluptas carnis. non sollicitudo
curiositatis. non aestus ambitionis ad domi-
nicam caenam praepediat. Sed ipsa quoque
quae honesta in mundo agimus. quasi ex
quodam mentis latere tangamus. Ut
terrena quae libent. sic nostro corpori
seruiant. quatenus cordi minime obsistant.

Non ergo fratres audemus uobis dicere. ut omnia
relinquatis. sed tamen si uultis. omnia & iam
retinendo relinquatis. si sic temporalia
geritis. ut tamen tota mente ad aeterna
tendatis. Hinc & enim paulus apostolus
dicit. Tempus breue est. Reliquum est
superest. ut qui habent uxores tamquam
non habentes sint. Et qui flent. tam-
quam non flentes. Et qui gaudent. tam-
quam non gaudentes. Et qui emunt.
tamquam non possidentes. Et qui utuntur
hoc mundo. tamquam non utantur.

Praeterit enim figura huius mundi. Vxorem
namque habet. sed quasi non habens. qui scit
scire debita carnis exsoluere. ut tam per
tam mundo. tota mente non cogatur inherere

Nam cum isdem rursus egregius predicator
dicat. qui habet uxorem. cogitat quae
sunt huius mundi. quomodo placeat uxori

Ille uxorem habens quasi non habet. qui sic
studet placere conuigi. ut tamen non dis
pliceat conditori. Flet quoque sed tamquam
non fleat. qui sic temporalibus damnis
affligitur. ut tamen de aeternis lucris
semper animum consoletur. Gaudet
vero sed tamquam non gaudeat. qui
sic de temporalibus bonis hilarescit.
ut tamen semper perpetua tormenta
consideret. Et in hoc quod mentem
gaudio subleuat. hanc continuo pondere
providi timoris premit. Emit autem
sed quasi non possidens. qui & ad usum
terrena praeparat. & tamen cauta cogi
tatione praevidet quod haec citius relinquat

97

Mundo quoque utitur. sed quasi non utat^r.

qui & ne celsaria cuncta. exterius adiutae
suae ministerium redigit. & tamen haec
eadem non finet suae menti dominari.

Ut subiecta foris seruiant. & numquam in
tentio nem animi ad alia tendentis frangat.

Quicumque igitur tales sunt eis profecto
omniterrena omnia. non ad desiderium. sed
ad usum adsunt. Quia rebus quidem necessa
riis utuntur. sed nihil habere cum peccato

cupiunt. De ipsis quoque rebus habitis
cotidie mercedis adquirunt. & plus
gaudent bono opere. quam in bona pos
sessione.

Ac ne aliquibus ista difficilia esse
uideantur. rem de persona refero. quam
multi uestrum nouerunt. Quam uide

licet rem. ipse ante triennium. in centum
cellensi urbe. a personis fidelibus didici.

Nuper namque in eadem ciuitate. theo
phanus comes fuit. uir misericordiae

actibus de ditus. bonis operibus intentus.

hospitalitate praecipue studens. ex erendis.

comitatus actibus occupatus. Agebat terrena
& temporalia. sed ut plus ex fine eius claruit
magis ex debito quam ex intentione. Nam
cum propinquante mortis eius tempora
grauissima aeris tempestas obsisteret ne
ad sepeliendum duci potuisset. cumq;
coniux sua cum fletu uehementissimo
requireret dicens; quid faciam. que modo
te ad sepeliendum cicio. quae hostium
domus huius egredi praec nimia tempestate
non possum. Tunc ille respondit. Noli
mulier flere. quia mox ut ego defunctus
fuerit. aeris serenitas redit. Cuius pro
tinus & uocem mors & mortem serenitas
secuta est. Cuius manus ac pedes podagrie
humore tumescentes & uersi in uulneribus
fuerant & profluenti sanie patebant.
Sed cum corpus illius ex more ad lauanam
fuisse detectum. ita manus pedesque
illius sani reperiuntur. ac si nunquam
uulneris nihil habuisset. Ductus itaque
ac sepultus est. eiusque coniugi uisum est

ut quarto die in sepulchro illius. marmor
 quod super positum fuerat. mutari debuisset
 Quod uidelicet marmor corpori eius super
 positum. dum fuisset ablatum tanta ex ei
 corpore flagrantia odoris emanauit.
 ac si ex putrescente carne illius. puer mibus
 aromata ferbuisset. Hec igitur dixi. ut
 cuius exemplo ostenderem. posse non
 nullos secularem habitum gerere & secu
 larem animum non habere. Quos enim
 tales in mundo necessitas ligat. ut ex omni
 parte exui a mundo non possint. sic de
 bent ea quae mundi sunt tenere. ut tam
 eis nesciant ex mentis fractione succubere.
 Hec ergo cogitate. & cum relinquere
 cuncta quae mundi sunt. non potestis.
 exteriora bene exterioris agite. sed ardent
 interior ad aeterna festinate. Nihil sit
 quod desiderium uestrae mentis retardet.
 nullius uos rei in hoc mundo delectatio
 implicet. Si bonum diligitur. mens in bonis
 melioribus. id est in celestibus delectetur

S i malum metuitur. mala animo aeterna
proponantur. Vt dum illic cō conspiciat.
& amplius quod diligat & amplius quod per
timefeat. hic omnino non hēreat. Ad hęc
agenda habemus mediatorem dī & hominum
adiutorem nostrum. per quem cicius cuncta
ōbtinebimus. si ad illum uero amore flagramus.
Qui uiuit & regnat cum patre in unitate spū
scī dī per omnia secula seculorum AMEN

INCIPIT SCILICET EUANGELIUM SECVNDVM LUCAM.

IN ILLO TEMPORE DIXIT IHC DISCIPVLIS
SUIS. Siquis uenit ad me & non odit patrem
suum & matrem & uxorem & filios & fr̄s
& sorores. Ad huc autem & animā suam
non potest meus esse discipulus. Et reliqua.
OMNIA INCIPIT EIVS D̄ HABERE AD POPULUM IN BANA

SICILICET SCILICET SEBASTIANI MARTIRIS DIE NAT

SICONSIDEREMVS FR̄S ^{of uui alla tina} LEIUS

Rem quae & quanta sunt quae
nobis promittuntur in caelis. in
lescunt animo omnia quae habentur
in terris. Terrena namq; substantia

supernae felicitati comparata pondus est
 non subsidium Temporalis uita aeternae
 uitae comparata mors est potius dicenda
 quam uita Ipse enim cotidianus defectus
 corruptionis quid est aliud quam quaedam
 plixitas mortis Quae autem lingua dicere
 uel quis intellectus capere sufficit illa
 supernae ciuitatis quanta sint gaudia

Angelorum choris inter esse cum beatissimi
 spiritibus gloriae conditoris assistere
 presentem diuultum cernere in circū
 scriptum lumen uidere Nullo mortis
 metu affici incorruptionis perpetuae
 munere lactari Sed ad haec audita in
 ardescit animus iamque illic cupit assis
 tere ubi se sperat sine fine gaudere Sed
 ad magna premia perueniri non potest
 nisi per magnos labores Unde & paulus
 egregius praedicator dicit Nemo coro
 nabitur nisi qui legitime certauerit

Delectat igitur mentem magnitudo pre
 miorum sed non de terreat certam laborū

Vnde ad se uenientibus ueritas dicit. Siquis
uenit ad me & non odit patrem suum &
matrem. & uxorem. & filios. & fr̄s. & sorores.
adhuc autem & animam suam. non potest
meus esse discipulus. Sed contrari libet quo
modo parentes & carnaliter propinquos
precipimur odisse. qui iubemur & inimicos
diligere. Et certe de uxore ueritas dicit
Quod deus coniunxit homo non separet. Et
paulus ait. Viri diligite uxores uas.
sicut & xpc ecclesiam dilexit. Ecce
discipulus uxorem diligendam predicat.
cum magister dicat. Qui uxorem non
odit non potest esse meus discipulus.
Numquid aliud iudex nuntiat. aliud pro
clamat. An simul & odisse possumus
& diligere. Sed si uim precepti perpendimus.
utrumque agere per discretionem ualemus.
Vt eos qui nobis carnis cogitatione con
iuncti sunt. & quos proximos nouimus
diligamus. & quos aduersarios in uia
dei patimur. odiendo & fugiendo nesci

100

amus Quasi enim per odium diligitur. qui
carnaliter sapiens dum praua nobis ingerit
non oditur Vt autem dñs demonstraret
hoc erga proximos odium non de inaffec
tione procedere sed de caritate. Ad di dit
protinus dicens. Adhuc autem & animā
suam Odisse itaq; p̄cipimus p̄ximos.
odisse & animam nr̄am Constat ergo
quia amando debet odire proximum. qui
sic cum odit sicut semet ipsum. Tunc & enī
bene nr̄am animam odimus. cum eius car
nalibus desideriis non ad quiescimus. cum
eius appetitus frangimus. eiusq; volup
tatibus reluctamus. Quae ergo contempta
ad melius ducitur. quasi per odium amat^r
Sic sic nimirum exhibere proximis nr̄is
odii discretionem debemus ut incis & dili
gamus quod sunt. & habeamus odio quod
indī nobis itinere obsistunt Certe dum
paulus hierosolimam pergeret. p̄pheta
agabus zonam illius apprehendit. suisq;
pedibus alligauit dicens Virum cuius

haec zona est. sic alligabunt iudei in hierusalem
Sed is qui animam suam perfecte oderat. quid
dicebat. Ego non solum alligari. sed etiam
mori in hierusalem paratus sum pro nomine
dñi ihu. nec enim fatio animam meā preciosore
quam me. Ecce quomodo animam suam
amando oderat. immo odians amabat
Quam cupiebat pro ihu morti tradere. ut hanc
ad uitam de peccati morte suscitaret.
Ab hac ergo discretionē odii nr̄i trahamus
formam ad odium proximi. Ametur qui
libet in hoc mundo aduersarius. Sed in uia
dī contrarius non ametur etiam p̄pinquus.
Quisquis enim iam aeterna concupiscit.
in ea quam aggreditur causa dī. extra
patrem. extra matrem. extra uxorem.
extra filios. extra cognatos extra semet
ipsum fieri debet. Ut eo uerius cognoscat
dīm. quo in eius causa nemiñe recognoscat
Multum namq̄ est quod carnales affectus
intentionem mentis diuerberant. eiusq̄
aciem obscurant. Quos tamen nequaquā

101

noxios patimur. sic os premendo teneamus
Amandi ergo sunt proximi. inpendenda caritas
omnibus. & propinquis. & extraneis. Nec
tamen pro eadem caritate. ad dñi amore
flectendum. Scimus autem quia cum de
terra philistinorum archa dñi ad terram
israhelitarum rediret. plaustro sup inposita
est. & uaccæ plaustro sub iunctæ sunt. que
facte fuisse memorantur. Quarum filios
clauserunt domi. Et scriptum est Ibant
autem indirectum uaccæ. per uiam que
ducit beth samis. Uno itinere gradiebant
pergentes & mugientes. & non declinabant
neq; ad dexteram neq; ad sinistram. Quid
igitur uaccæ nisi fideles quosq; in eccle
sia designat. quidum sacri eloqui præ
cepta considerant. quasi super inpositã
dñi archam portant. De quibus hoc est
etiam notandum quod fuisse fetæ me
moratur. Quia sunt plerique qui in uia
dñi intrinsecus positi. foris carnalibus
affectibus ligantur. sed non declinant

directo itinere · qui arcam dī portant in
mente · Ecce & enim uaccæ bethsamis
pergunt · Bethsamis quippe dicitur domus
solis · Et ppheta ait · Vobis autem qui time-
tis dñm · orietur sol iusticie · Surgitur
a dextera solis habitationem tendimus ·
dignum profecto est · ut de dī itinere
pro carnalibus effectibus non declinemus
Tota enim uirtute pensandū est · quod
uaccæ dī plastro subposite pergunt ·
& gemunt · Dant ab intimis mugitus · &
tamē itinere non ^{de}flectunt gressus ·
Sic nimirum predicatorēs dī · sic fideles
quiq; esse intra scām ecclesiam debent ·
ut conpatiantur proximis per caritatē ·
& tamen de uia dī non exorbitent per
compassionem · Hoc ipsum uero animæ
odium · qualiter exhiberi debeat · ueritas
subdendo manifestat dicens · Qui non
baiolat crucem suam & uenit post me ·
non potest meus esse discipulus · Crux
quippe · a cruciata dicitur · Et duobus

102

modis crucem dñi baiolamus. cum aut per
abstinentiam carnem afficimus. aut
per compassionem proximi necessitatem
illius nostram putamus. Qui enim dolore
exhibet in aliena necessitate. crucem
portat in mente. Sciendum uero est
quod sunt non nulli qui carnis abstinē-
tiam non pro dō. sed p̄ in ani gloria ex-
hibent. Et sunt plerique qui compas-
sionem proximo non spiritualiter sed car-
naliter impendunt. ut ei non ad uirtu-
tem. sed quasi miserando ad culpas faue-
ant. Hi itaque crucem quidem uident
ferre. sed dñm non secuntur. Vnde
recte hec eadem ueritas dicit. Qui
non baiolat crucem suam & uenit post
me. non potest meus esse discipulus.
Baiolare enim crucem & post dñm
ire est. uel e carnis abstinentiā uel con-
passionem proximo p̄ studio aeternę
intentionis exhibere. Nam quisquis
haec pro temporali intentione exhibet

crucem quidem baiolat. sedire post
dn̄m recusat. Quia uero sublimia
precepta data sunt. p̄tinus comparatio
aedificandae sublimitatis adiungit̄
cum dicitur. [†] Quis enim ex uobis.
uolens turrem aedificare. non prius
sedens computat sumptus qui neces
sarii sunt. si habeat ad perficiendū
ne postea quam posuerit fundamen
tum. & non potuerit perficere. om̄s
qui uiderint incipiant illudere ei
dicentes. Quia hic homo coepit aedifi
care. & non potuit consummare. Omne
quod agimus. p̄uenire p̄ studiū con
siderationis debemus. Ecce enim iuxta
ueritatis uocem qui turrem aedificat
prius aedificii sumptus parat. Si igitur
humilitatis turrem construere cupimus.
prius nos p̄parare ^{ad} aduersa huius seculi
debemus. hoc enim inter terrenum
& celeste aedificium distat. quod terre
num aedificium expensas colligendo

103
construitur · caeleste uero aedificium
expensas dispergendo; Ad illud sumptus
facimus · si non habita colligamus ·

A distud aedificium sumptus facimus
si & habita relinquamus · Istos sūptus
diues ille habere non potuit · qui multas
possessiones possidens · magistrum
requisiuit dicens Magister bone qđ
faciens uitam aeternam possidebo ·

Qui cum p̄cepta relinquendi omnia
audisset · tristis abcessit · Et inde est
angustatus in mente · Unde foris fuit
latior in possessione · Quia enim in hac
uita amabat sūptus celsitudinis · ten
dendo ad aeternam patriam · habere
noluit sumptus hu · militatis; Conside
randum uero quod dicitur; Omnes
qui uiderint incipiant inludere ei ·
quia iuxta pauli uocem · spectaculum
facti sumus mundo angelis & hominibus ·

Et in omne quod agimus considerare oc
cultos n̄ros aduersarios debemus ·

Qui semper nr̄is operibus insistant. semp
ex nr̄o defectu gratulantur. quos pro
pheta intuens ait. D̄s meus in te confido
non erubescam. Neque irideant me
inimici mei. In bonis enim operibus in
tenti. nisi contra malignos sp̄s sollicitè
uigilemus. ipsos inrisores patimur.
quos ad malum per suasores habemus;

Sed quia de construendo ac difitio compara
tio data est. nunc ex minori. ad maius
similitudo subditur. ut ex rebus minimis.
maiora pensentur. Nam sequitur.

Aut quis rex iturus committere bellum
aduersus alium regem. nonne sedens
prius cogitat si possit cum decem milibus
occurrere ei. quicum uiginti milibus
uenit ad se. Alioquin adhuc illo longe
agente. legationem mittens rogat ea
que pacis sunt. Rex contra regem
ex acquo uenit ad proeliū. & tamen
si se perpendit non posse sufficere. lega
tionem mittit & ea que pacis sunt.

postulat. Qui bus ego nos lacrimis spe
 rare veniam debemus. qui in illo tremendo
 examine cum rege nro ex aequo ad iudi
 cum non uenimus. Quos^m mirum conditio
 infirmitas. & causa inferiores exhibet
Sed fortasse iam mali operis culpas ab
 scidimus. iam praua que que exterius
 declinamus. Num quid ad reddenda
 rationem cogitationis nrae sufficimus.
 Nam cum uiginti milibus uenire dicit
 is contra quem minime sufficit iste qui
 cum decem milibus uenit. Decem milia
 quippe ad x milia simplicum addu
 plum sunt. Nos autem simultum pro
 ficimus. uix exteriora nostra opera
 in rectitudine seruamus. Nam & si
 iam luxuria carnis abscisa est. tamen
 adhuc a corde funditus abscisa non est.
Ille autem qui^{iu}dicaturus uenit. exte
 riora simul & interiora iudicat. facta
 pariter. & cogitationes pensat. Cum
 duplo ergo exercitu contra simplicum

uenit. qui nos uix in solo opere preparatos
simul de opere & de cogitatione discutat;

Quid ergo agendum est fr̄s. nisi ut dum
nos cum simplo exercitu contra duplum
illius sufficere non posse conspiciamus.
dum adhuc longe est legationem mit
tamus. rogemus ea quae pacis sunt.

Longe enī esse dicitur. quia adhuc
presens per iudiciū non uidetur.

Mittamus adhuc legationem lacrimas
nr̄as; mittamus misericordie opera.

Mactemus in ara eius. hostias placationis.

Cognoscamus nos cum eo in iudicio non posse
contendere. Pensemus uirtutem eius
fortitudinis. rogemus ea quae pacis sunt

Hec est nr̄a legatio quae regem uenientē
placat; Pensate fr̄s. quam benignum
sit quod is qui suo aduentu nos ualet op
primere. tardat uenire. Mittamus
adhuc ut diximus legationem nr̄am.
flendo. tribuendo. sacras hostias offerendo.

Singulariter namque ad absolutionē

nrām oblata cum lacrimis. & benignitate.
mentis sacri altaris hostia suffragatur.

Quia is qui in se surgens a mortuis iam non
moritur. Adhuc per hanc in suo mysterio
pro nobis iterum patitur. Nam quociens
ei hostiam suae passionis offerimus.
totiens nobis ad absolutionem nrām
passionem illius reparamus.

Multos
ut arbitror ur̄m fr̄s km̄i contigit nosse
hoc quod volo ad memoriam nrām

narrando reuocare; Non longe a nr̄is
fertur temporibus factū. eo quod quidā
ab hostibus captus longe transductus est.

Cumque diu teneretur in uinculis. eū
uxor sua cum ex eadem captiuitate
non recte periret extinctum putauit.

Pro quo iam uelut mortuo hostias eb
doma diebus singulis curabat offerre.

Cuius totiens uincula soluebantur
in captiuitate. quociens ab eius coniuge
oblatae fuissent hostiae pro animae eius
absolutione. Nam longa post tempora

reuerfus admirans ualde. suae indi-
cauit uxori. quod diebus certis. ebdo-
madibus singulis. eius uincula solueban-
tur. Quos uidelicet dies eius uxor atq;
horas discuciens. tunc eum recognouit absolutū.
^{oblatum}
pro sacrificiū meminerat. Hinc ergo fr̄s carissimi.
hinc certa consideratione colligite.
oblata a uobis sacra hostia quantum
in nobis soluere ualeat ligaturā cordis.
si oblata ab altero potuit. in altero
soluere uincula corporis; Multi uir̄m
fr̄s km̄. cassium narniensis urbis
episcopum nouerunt. cui mos erat
cotidianas dō hostias offerre. ita
ut poene nullus dies uite eius abcede-
ret quo non omnipotenti dño hostiā pla-
cationis immolaret. Cui cū sacrificio
ualde etiam concordabat uita. Nā
cuncta quae habebat in elemosinis
tribuens. cum ad horam offerendi
sacrificii uenisset uelut totus in la-
crimis de fluens semet ipsum cum

106

magna cordis contritione mactabat; Cuius & uitā
& exitum a quodam uenerabilis uitā diacone
qui ab eo fuerat nutritus referente cognoui;
Aiebat enim quod quadam nocte eius presbitero
pulsus dñs astitit dicens. Uade & dic episcopo;
Age quod agis. Operare quod operaris. non cesset
pes tuus non cesset manus tua. natale apostolorū
uenies ad me. & retribuam tibi mercedem tuam.
Surrexit pr̄br. sed quia euano iam apostolorū
natalicius dies imminabat. tam propinqui exitus
diem ep̄o nunciare pertimuit; Alia nocte dñs
redit. eiusque inoboedienciam uehementer
in crepauit. atque eadem uerba iussionis sue
recepit. Tunc pr̄br surrexit ut pergeret.
sed rursus infirmitas cordis in pedimento facta est
indicandę reuelationis; Ad admonitionem
quoque iteratę iussionis obdurauit pergere.
& que uiderat manifestare neglexit. Sed quia
magnam mansuetudinē contēptę gracie.
maior sequi solet ira uindictę. Uisione tercia
dñs apparetis iam uerbis addidit uerbera. &
tam districta cede mactatus est. ut in eo duriciā

cordis emollirent uulnera corporis. Surrexit ergo eru-
ditus ex uerbere · perrexit ad episcopum · eūque iam
ex more iuxta beati iuuenalis martyris sepulchrum ad
offerendum sacrificium consistentem repperit · secretū
ac circumstantibus petiit · seque eius pedibus stravit;
Cumque eum ubertim flentem episcopus iuxta ad se
leuare potuisset · lacrimarum causas cognoscere studuit;
Ille uero relaturus ordinē · uisionis · prius uestimentū
ex humeris deuolutum detexit · plagas corporis · ut
ita dicam testis ueritatis & culpe monstrauit · quanta
animaduersione districtionis membra illius accepta
uerbera liuore inflicto sulcauerant · Que mox ut
episcopus uidit exhorruit · & quis sibi talia facere
presumpsisset cum magnę obstupescationis uocibus
inquisiuit · At ille respondit · hec se pro ipso fuisse
perpeffum · Ex creuit cum terrore admiratio; Sed
nullas iam p̄br̄r̄ inquisitioni eius moras adiciens ·
secretum reuelationis aperuit · eique uisionis dñice
per ea que audierat uerba narrauit dicens; Age
quod agis · operare quod operaris · non cesset manus
tua non cesset pestuus · natale apostolorum uenies
ad me · & retribuio tibi mercedem tuam · Quibus

107
auditis episcopus. in oratione secum magna cordis contri-
tione prostravit. & qui oblaturus sacrificium ad horam
terciam uenerat. hoc pro extentae orationis magno
tudine ad horam nonam usque protelauit. At que
ex illa iam die magis magis que aucta sunt lucra
pietatis. factus que est tam fortis in opere. quam certus
ex munere. Quippe qui eum cui ipse debitor fuerat.
ex ea promissione iam coeperat habere debitorem.
Huic autem consuetudo fuerat annis singulis natalicio
apertorum die romam uenire. Jamque ex hac reuela-
tione suspectus. uenire iuxta morem noluit. Eodem
ergo tempore sollicitus fuit. secundo quoque anno
uel tercio in moras sue expectatione suspensus.
quarto quintoque & sexto similiter; Qui dispe-
rare iam de ueritate reuelationis poterat. si uerbis
fidem uerbera non fecissent. Cum ecce anno septimo
usque ad expectati natalis sacras uigilias incolumis
peruenit. Sed lenis hunc in uigiliis calor atagit.
atque ipso die natalicio filiis suis se expectantibus
missarum sollempnia implere se posse recusauit. Illi
uero quia de eius erant partem egressione suspecti.
simul ad eum omnes uenerunt. sese unanimiter

astringentes ut die eodē nequaquā adquiescerent
missarū sollemnia celebrare. nisi pro eis apud dñm
isdem antistes suos intercessor accederet. Tunc ille
compulsus in episcopi oratorio missas fecit. &
manu sua corpus dñicum pacē que omnibus
tribuit; Qui cuncto ministerio oblatis sacrificiis per
acto ad lectulum rediit. ibiq; iacens cū sacerdotibus
suos ac ministros circumstetisse se cerneret. & qua si
uale ultimū dicens de seruando eos uinculo ca
ritatis admonebat. Et quanta debuissent concor
dia inter se uniri predicabat; Cum subito inter
ipsa scā ex orationis uerba uoce terribili clamauit
dicens. hora est. Max q; assistentibus ipse suis manu
bus linteum dedit. quod ex more morientium
sibi contra faciem tenderetur. Quo tenso spm̄ emisit
Sic q; scā illa anima ad gaudia eterna perueniens.
a carnis corruptione soluta est. Quē fr̄s c̄m̄i. uir
iste in morte sua imitatus est. nisi eum quē in uita
sua fuerat contemplatus. Dicens enī. hora est. De
corpore exiit. Quia & ih̄s per actis omnibus cum
dixisset consummatū est inclinato capite tradidit
spm̄; Quod igitur dñs ex potestate hoc egit famulus

exuocatione. Ecce cotidiane hostiæ illa cū elemosinis &

Lacrimis missa Legatio. Quantam cū rege ueniente gratiæ
pacem fecit. Relinquat ergo omnia qui potest. Qui
autē omnia relinquere non potest. cū adhuc rex
longe est legationem mittat. Lacrimarū. elemo
sinarū hostiarū munera offerat; Vult enī placari
preabus. qui scit quia non potest portari iratus.

Quod adhuc moram facit. uenire legationē pacis
sustinet. Uenisset iā namque si uellet. & cunctos suos
aduersarios trucidasset; Sed quam terribilis ueniat
indicat. & tamen adueniendū tardat. quia non uult
inuenire quos puniat. reatus nobis contēptus nrī
denunciat dicens. Sic ergo omnis ex uobis qui non
renunciat omnibus que possidet. non potest meus
discipulus esse. Et tamen sperandę salutis remediū
confert. quia per iram non potest ferri. per postu
late pacis uult legationē placari. Lauate ergo
fr̄s carissimi lacrimis maculas peccatorum. elemosinis
tergite. sacris hostiis expiate. Nolite possidere
per desiderū. que adhuc per usum minime
reliquistis. Spem in solo redēptore figite.
ad eternam patriam mente transite. Si enī nil

in hoc mundo amando possidetis. & iā possidendo
cuncta relinquitis. Ipse nobis gaudia desiderata con-
cedet. qui nobis æternę pacis remedia contulit ih̄s
xp̄i dn̄s nr̄ qui uiuit & regnat cū patre in unitate sp̄s
sc̄i per omnia s̄c̄ta s̄c̄torum. AMEN.

Legimus in ecclesiasticis codicib;
In illo tēp̄e Dixit ih̄s discipulis suis parabolam hanc.
Simile est regnū celorū homini regi qui fecit
nuptias filio suo. & misit seruos suos uocare inuitatos
ad nuptias. & nolebant uenire.

TE XTVM. Sc̄electionis euangelicę fr̄s carissimi
uolo si possum sub breuitate transcurrere.
ut in fine eius ualeam ad loquendū largius uacare.
Sed querendum prius est. an hęc apud matheum
ipsa sit lectio que apud lucam sub apellatione cęnę
describitur. Et quidem sunt nonnulla que sibi dis-
sona esse uidentur. quia hic prandium. illic cęna
memoratur. hic qui ad nuptias non dignus uestibus
intrauit repulsus est. illic nullus qui intrasse dicitur
repulsus esse perhibetur. Qua ex re recte colligitur.
quod & hic per nuptias presens ecclesia. & illic per
cęnam eternū & ultimū conuiuium designatur.

109
Quia adhanc nonnulli exiituri intrant. & ad illud quisquis
semel intrauerit. ulterius non exiit. At si quis forte
contendat hanc eandem esse lectionē. ego melius puto
salua fide alieno intellectui cedere. quam contentationibus
deseruire. Quoniam & intellegi congrue forsitan potest.
quia de proleto eo qui cum nuptiali ueste non uenerat.
quod lucas tacuit. matheus dixit. Quod uero per illū
cena. per hunc autem prandium dicitur. nequaquam uel
hoc nr̄e intellegencię obsistit. Qui^a cum ad horā nonam
apud antiquos cottidie prandium fieret. ipsum quoque
prandium cena uocabatur. Sepe autē dixisse me
memini. quod plerūq; in scō euangelio regnum
celorum presens ecclesia nominatur. Congregatio que
pe iustorum. regnū celorū dicitur. Quia enī per
isaiam prophetā dñs dicit. Celū mihi sedes est. Et
salomon ait. Anima iusti sedes sapiencię. paulus
& iam dicit. Xpm̄ dī uirtutē & dī sapienciā.
Liquido colligere debemus. quia si dī sapiencia
anima autem iusti sedes sapiencię est. dū celū dicitur
sedes dī. celū ergo est anima iusti. Hinc p̄ psalmistā
desct̄i p̄dicatoribus dicitur. Celi enarrant gloriam
dī. Regnū ergo celorū est ecclesia iustorū. quia

dū eorū corda ut terra nihil ambiunt · per hoc quod
ad superna suspirant · iam in eis dñs quasi in cęlestibus
regnat · Dicatur ergo · Simile est regnū cęlorū
homini regi · qui fecit nuptias filio suo · Jam intel
legit caritas ur̄a · quis est rex regis filii pater · ille
nimirū cui psalmista ait · Dñs iudiciū tuū regi da ·
& iusticiā tuā filio regis · Qui fecit nuptias filio suo ·
Tunc enī dñs pater dō filio nuptias fecit · quando
hunc in utero uirginis humane nature conuixit ·
Quando dñm ante sc̄ta fieri uoluit · hominē in fine
sc̄torū · Sed quia ex duabus personis fieri solet
ista nuptialis coniunctio · absit hoc ab intellectib;
nr̄is · ut personā dī & hominis redēptoris nr̄i ih̄u xpi ex duab;
p̄sonis credamus unitam · Ex duabus quippe atq; induab;
hunc naturis existere dicimus · sed ex duabus per
sonis compositū credi ut nefas uitamus · Aperius
igitur atque securius dici potest · quia in hoc pater
regi filio nuptias fecit · quo ei per incarnationis
mysteriū sc̄am ecclesiam sociavit · Uterus autem
gentricis uirginis huius sponsi chalamus fuit · Unde
& psalmistam dicitur · In sole posuit tabernaculū
suū · & ipse tāquā sponsus p̄cedens de thalamo suo ·

Tamquā sponsus quippe de thalamo suo processit.
 quia ad coniungendā sibi ecclesiam incarnatus dñs de incor-
 rupto utero uirginis exiuit. Misit ergo seruos suos
 ut ad istas nuptias amicos inuitaret. Misit semel. misit
 iterum. Quia incarnationis dñice ^{na} predicatores. & prius
 pphetas & post modū aptos fecit. Bis itaq; seruos ad inui-
 tandū misit. quia incarnationē unigeniti & pphetas
 dixit futuram. & p aptos nunquā factam. Sed quia
 hi qui prius inuitati sunt ad nuptiarū conuiuium
 uenire noluerunt. in secunda inuitatione iā dicitur.
 Ecce prandium meum parauit. tauri mei & altilia occisā sunt.
 & omnia parata. Quid in tauris uel in altilibus fr̄s carissimi.
 nisi noui ac ueteris testamenti patres accipimus. quia
 etiam uulgo loquor. & iam ipsa me necesse est uerba
 euangelicę lectionis explanare. Altilia enī sāginita
 dicimus. ab eo enī quod est alere altilia. quasi altilia
 uocamus. Cum in lege uero scriptū sit. diliges amicū
 tuum. & odio habebis inimicū tuum. Accepta tunc
 iustis licentia fuerat. ut dñi suosq; aduersarios quanta
 possint uirtute cōprimerent. eosq; iure gladii
 ferirent. Quod in nouo **paulo** dubio testamento cōpes
 a turcū per semel ipsam ueritatē predicat dicens. Diligite

inimicos uros. benefacite his qui oderunt uos. Quia ergo
per tauros. nisi patres testamenti ueteris significantur.
nam du ex permissione legis acceperant. quatenus aduer-
sarios suos odii retributione percuterent. ut ita dicam
quid aliud qua tauri erant. qui inimicos suos uirtutis
corporee cornu feriebant. qui uero palatia nisi patres
testamenti noui figurantur. qui du gratia pingue-
dinis interne percipiunt. eternis desideriis innitentes.
ad sublimia contemplationis sue penna subleuantur;
In nimo quippe cogitatione ponere. quid aliud qua
quedam ariditas mentis est. qui autem intellectu cele-
stem iam per sca desideria de supernis delectationis
intime cibo pascuntur. quasi largiori alimento pingue-
sunt; Hac enim pinguedine saginari psalmista concu-
perat cu dicebat. Sicut adipe & pinguedine reple-
atur anima mea; Quia igitur predicatorum dne
incarnationis missi. persecutione ab infidelibus &
prius prophete & postmodum sci apti pertulerunt.
Inuitatis sed uenire nolentibus dicitur; Tauri mei
& alia occisa sunt. & omnia parata. Ac si percussus
dicatur; Patrum predecensium mortes aspiciat. & remedia
uite cogitate; Notandum uero quod priori inuitatione

117
nil de tauris & altilibus dicitur. in secunda autē iā tauri &
altilia mactata memorantur; Quia omnipotens dī cū uerba
eius audire nolumus. adiungit exempla. ut omne quod
impossibile credimus. tanto nobis ad sperandū fiat facilius.
quanto per hoc transisse iam & alios audimus. Sequitur
¶ Illi autē neglexerunt. Et abierunt alius in uillā suam.
alius in negotiationē suam. In uillam ire est. Labori
terreno immoderate incubere. In negotiationē uero
ire est. actionū seculariū lucris inhare. Quia enim
alius intentus labori terreno. alius uero mundi huius
actionibus deditus. misterium incarnationis dñice pensare
& secundū illud uiuere dissimulat. quasi ad uillam
uel negotiū pergens. uenire ad regis nuptias recusat.
Et plerūq; quod est grauius nonnulli uocantis graciā
non solum respuunt. sed & iam persequuntur. Unde
& subditur. Reliqui uero tenuerunt seruos eius & con
tumelios affectos occiderunt. Sed rex ista cognoscens.
missis ex erantibus suis perdidit homicidas illos. & ciui
tatē illorū succendit; Homicidas perdit. quia per
sequentes interimit; Ciuitatē illorū igni succendit.
quia illorū non solū anime. sed caro quoq; in quo habi
tauerant. eterne gehenne flamma cruciatur. Missis

uero exercitus extinxisse homicidas dicitur quia in homi-
nibus omne iudiciū per angēlos exhibetur. Quid nāq;
sunt illa angēlorū agmina nisi exercitus regis nri. Unde
& idē rex dñs sabaoth dicitur. Sabaoth quippe exer-
cituū interpretatur. Ad perdendos ergo aduersarios
suos exercitū mittit quia nimirū uindictā dñs per
angēlos exercet. Cuius uindictę potentiam tunc nri
patres audiebant nos autē iam cernimus. Ubi sunt enī
superbi illi martyriū persecutores ubi illi qui contra
conditorē suū ceruicem cordis erexerant & de huius
mundi gloria mortiferum tumebant. Ecce iam mors
martyriū florēt in fide uiuentiū & hi qui contra illos
de crudelitate sua gloriati sunt nequa quam ad
memoriā nrām ueniunt uel in numero mortuorū;
Rebus enī recognoscimus quod in parabolis audiuimus;
Sed is qui inuitatē se contēnu conspicit regis filii sui
nuptias uacuas non habebit. Ad alios mittit. Quia &
si apud aliquos laborat quandoq; tamen sermo dī
uenturus est ubi requiescat. Unde & sub dicitur; Tunc
ait seruissuis; Nuptię quidē paratę sunt sed qui inui-
tati erant non fuerunt digni; Itē ergo ad extus
uiarū & quos cūq; in ueneritis uocate ad nuptias;

Si in scriptura sacra uias accipimus: extus uerū intelle-
 gimus defectus actionum; Quia illi plerūq; facile addm̄
 ueniunt: quos interrenis actibus prospera nulla comi-
 tantur; Unde & sequitur: Et egressi serui eius in uias:
 congregauerunt omnes quos inuenerunt malos &
 bonos: & implete sunt nuptiæ discumbenciū; Ecce
 iam ipsa qualitate conuiuantiū aperte ostenditur:
 quia per has regis nuptias presens ecclesia designatur:
 in qua cū bonis & mali conueniunt; Permixta quippe
 est diuersitate filiorū: quia sic omnes ad fidē generat:
 ut tamen omnes per immutationē uitæ ad libertatē
 spiritalis gratiæ culpis exigentibus non perducat;
 Quo usq; nāq; hic uiuimus: necesse est ut uiam
 presentis sc̄ti permixti peragamus; Tunc autē
 discernimur: cū peruenimus; Boni enī soli nusquā
 sunt nisi in celo: & mali soli nusquā sunt nisi in in-
 ferno; Hæc autē uita quæ inter celū & infernū
 sita est: sicut in medio subsistit: ita utrarū que
 partiū ciues cōmuniter recipit; quos tamen sc̄a
 ecclesia & nunc indiscrete suscipit: & postmodū
 in egressione discernet; Si igitur boni estis:
 quamdiu in hac uita subsistitis: & quanimiter

tolerate malos; Nāquī quis malos non tolerat. ipse sibi p
intolerantiā suā testis est. quia bonus non est; Abel enī
esse renuit. quē Cain malicia non exerceat; Sic in triturā
arē grana sub paleis premuntur. sic flores inter spinas
oriuntur; Et rosa quę redolē. crescit cū spina quę
pungit; Duos quippe habuit filios primus homo.
unus horū electus est. alter reprobus fuit; Tres
filios noe arca continuit. sed ex his duo electi sunt
& unus reprobus fuit; Duos habrahā filios habuit.
sed unus electus. alter reprobus fuit. Duos ysaac filios
habuit. sed unus electus. alter uero reprobatus;
Duodecī filios habuit iacob. sed ex his unus p̄ innocē
tiam uenditus est. alii uero per maliciā uenditores
fratris fuerunt; Duodecī apti sunt electi. sed unus
in his admixtus est. qui p̄ barā undecī. qui p̄ barentē;
Septē sunt diaconi ab aptis ordinati. sed sex infide recta
permanentibus. unus extitit auctor erroris; In hac
ergo ecclesia. nec mali esse sine bonis. nec boni
sine malis possunt. Ante acta ita quę tēpora
fr̄ carissimi ad mentē reducite. & uos ad malorū
tolerantiā roborate. Si enī filii electorū sumus.
restat necesse est ut per eorū ex ēplā gradiamur

113
Bonus enī non fuit. qui malos tolerare recusauit. Hinc
nāq; est quod de semet ipso beatus iob asserit dicens.
frater fui draconū. & socius strucionū; Hinc per salo
monē sponsi uoce scē ecclesie dicitur; Sicut liliū
inter spinas. sic amica mea inter filias; hinc ad hiechu
elē dñs dicit; fili hominis increduli & subuersores
sunt tecū. & cū scorpionibus habitas; hinc petrus
beati loth uitā glorificat dicens; Et iustū loth oppōsū
anefandorū iniuria conuersatione eruit. Aspectu enī
& auditu iustus erat. Abitans apud eos qui de die in diē
animā iustā iniquis operibus cruciabant; hinc paulus
discipulorū uitā & laudat & roborat dicens; In medio
nationis prauę & peruersę inter quos luętas sicut
luminaria in mundo uerbū uite continentēs; hinc
iohannes pērgami ecclēsie testatur dicens; Scio ubi
habitās ubi sedes est satanę. & tenes nomen meum.
& non negasti fidē meā; Ecce fr̄s carissimī pene
omnia percurrendo cognoscimus. quia bonus non
fuit quē malorū prauitas non probauit; Ut enī
ita loquar. ferrū anime nr̄ę nequaquā perducatur
ad subtilitatē acuminis. si hoc non eraserit alienę
lima prauitatis. Terre autē uos non debet.

quod in ecclesia & multi mali & pauci sunt boni; Quia arca
mundi diluuii quę huius ecclesię typũ gessit &
ampla in interioribus & angusta in superioribus
fuit; Quę in summitate & iã sua ad unius mensurã
cubiti excreuit; Inferius quippe quadrupedia atq;
reptalia supernis uero aues & homines habuisse cre
denda est; Ibi lata est ubi bestias habuit ibi an
gusta ubi homines seruauit; Quia nimirũ scã ecclesia
in carnalibus ampla est in spiritalibus angusta; Ubi
enĩ bestiales hominũ mores tolerat illic laqus sinũ
laxat; Ubi autẽ eos habet qui spiritali ratione
suffulti sunt illic quidẽ ad summũ dũtur sed
tamen quia pauci sunt angustatur; Lata quippe
est uia quę ducit ad perditionẽ & multi sunt
qui uadunt per eam; Et angusta est porta
quę ducit ad uitam & pauci sunt qui inue
niunt eam; Eo autẽ usque arca angustatur
in summis quousque ad mensuram unius cubiti
perducatur; Quia in scã ecclesia quanto scĩ
ores quique sunt tanto pauciores; Quę in
summo ad illũ perducatur qui solus homo
in hominibus & sine alterius cõparatione

114
natus est sc̄s; Qui iuxta psalmistę uocę factus est
sicut passer unicus in edificio; Tanto magis ergo
mali tolerandi sunt. quanto amplius habundant;
Quia in arę triturata pauca sunt grana que seruantur
horreis. & grandes acerui palearū qui ignibus
conburuntur; Sed quia iam largiente dño nupti
arū domū id est scām ecclēsiā intrauit. solle
ter fratres aspice. ne aliquid de mentis uirę
habitu rex ingrediens reprehendat; Cū cordis
enī magno timore pensandum est. quod pro
tenus subditur; Intrauit autē rex ut uideret dis
cubentes. & uidit ibi hominem non uestitum
ueste nuptiali. Quid fratres carissimi exprimi
per nuptialem uestem putamus. si enī uestē
nuptialē baptisma uel fidē dicimus. quis sine
baptismate & fide has nuptias intrauit. Eō enī
ipso foris est. quō necdū credidit; Quid ergo
debemus intelligere nuptialē uestē. nisi cari
tatem. intrat enim ad nuptias. sed cū nuptiali
ueste non intrat. qui in scā ecclēsia assistens. fidē
habet. sed caritatē non habet; Recte enim
caritas nuptialis uocatur. quia hanc in se conditor
uestis

nō habuit: dum ad sociandē sibi ecclēsię nuptias uenit;
Sola quippe dilectione ^{di} actū est: ut eius unigenitū
nature nre sibi substantiā uniret; Unde & pau-
lus dicit; Sic enī dī dilexit mundū: ut filiū suum
unigenitum daret pro nobis; Qui ergo per cari-
tatē uenit ad humanitatē: eandē caritatem in-
notuit uestem nuptialem esse; Omnis ergo
uīr qui in ecclēsia positus dō credidit: iam ad nu-
ptias intrauit; Sed cū nuptiali ueste non uenit:
si caritatis grām non custodit; Et certe frī si quis
ad carnales nuptias esset inuitatus: uestē mutare
congaudere se sponso & sponse: ex ipso sui habitus
decōre ostenderet; Inter gaudentes & festa cele-
brantes: dispectis uestibus apparere erubesceret;
Nos ad dī nuptias uenimus: & cordis uestē mutare
dissimulamus; Congaudent angeli: ad cælum
assumuntur electi; Quia ergo mente hec spiri-
talia festa conspiciamus: qui nuptialē uestē: id est
caritatem que sola nos speciosos exhibeat non
habemus; Saendū uero est: quia sicut induobus
lignis: superiori uidelicet & inferiori uestis textitur:
ita & induobus p̄ceptis caritas habetur; Scriptum
In dilectione saluet dī & dilectione pximi;)

115
quippe est. Diliges dñm tuū ex toto corde tuo.
& ex tota anima tua & ex tota uirtute tua. & diliges
proximū tuum. sicut te ipsum. Quia in re no
tandum est. quia in dilectione proximi. mensura
ponitur amoris cū dicitur; Diliges proximū
tuum. sicut te ipsum; Dī autem dilectio. nulla
mensura constringitur cū dicitur; Diliges
dñm tuū ex toto corde tuo & ex tota anima tua
& ex tota uirtute tua; Non enī iubetur quisq;
quantū diligat. sed ex quanto. cū dicitur ex
toto corde; Quia ille ueraciter dñm diligit. qui
sibi de se nihil relinquit; Duo ergo ^{hec} necesse est.
ut caritatis p̄cepta custodiat. quisquis habere
innuptis uestem curat; Hinc est enī quod apud
ezechielem prophetā portę in monte constitutę.
uestibulum duobus cubitis mensuratur; Quia
nimirū accessus nobis celestis ciuitatis non panditur.
si in hac eclesia que pro eo quod adhuc foris est
uestibulum dicitur. dī & pximi dilectio non te
netur; hinc est quod cortinis tabernaculi. in
texi coecus bifanctus iubetur; Vos estis fr̄s uos
estis cortinę tabernaculi qui perfidē in ur̄is

cordibus secreta celestia uelatis; Sed cortini itaber
nauli bis tinctus cocculus debet in esse; Cocculus quip
pe ignis speciem tenet; Quid uero est caritas
nisi ignis; sed ista caritas esse bis tincta debet ut
tinguatur per amorē dī & per amorē pximi;
Qui enī sic amat dīm ut per contēplationē illius
neglegat pximū cocculus quidē est sed ^{bis} tinctus
non est; Rursū qui sic amat pximū ut tamen
contēplationē dī per eius amorē relinquat
cocculus est sed bis tinctus non est; Ut ergo caritas
urā bis tinctus cocculus esse ualeat & ad amorē se
dī & ad amorē proximi accendat quatenus
nec ex compassione proximi contēplationē
dī relinquat nec plusquam debet inherens
contēplationi dī cōpassionē abiciat pximi;
Omnis itaq; homo inter homines uiuens sic ad
eum anhelat quē desiderat. ^{ut} tamen hunc
non deserat cum quo currebat; Et si huic
adiutoriū ferat ut ab illo nullatenus tor
peat ad quē festinabat; Sciendū quoque
est quod ipsa dilectio pximi in duobus prę
ceptis sub diuiditur; Cū quidā sapiens dicit;

116
Omne quod tibi odis fieri. uide ne ipse alteri facias;
Et per semet ipsam uertitatis predicat dicens; Quis
uult ut faciant uobis homines. & uos eadem
facite illis; Si enim & quod impendi nobis recte
uolumus. aliis impertimur; Et quod fieri
nobis nolumus. hoc aliis facere ipsi deu-
tamus; caritatis iura in lesa seruabimus; Sed
nemo cum quempiam diligit. habere se ptenus
caritatem putat. nisi prius ipsam uim sue dilecti-
onis examinet; Nam si quis quemlibet amat. sed pro-
pter deum non amat. caritatem non habet. sed ha-
bere se putat; Caritas autem uera est. cum & in deo
diligitur amicus. & propter deum diligitur in-
micus; ille enim propter deum diligit eos quos
diligit. qui & eos iam diligere. a quibus non
diligitur scit; Probari enim caritas. per solam odii
aduersitatem solet; Unde & per semet ipsum dominus dicit;
diligite inimicos uros. benefacite his qui uos ode-
runt; Ille ergo securus amat. qui propter deum
& illum amat. a quo se intellegit non amari.

Magna sunt hec. Alta sunt hec. & multis ad exhi-
bendum difficilia. sed tamen ista est uestis nuptialis;

Quisquis hanc recubens in nuptiis non habet iam solli-
catus metuat ingrediente rege quando mittatur
foras; Ecce enim dicitur; Intrauit rex ad nuptias
ut uideret discubentes & uidit ibi hominem non
uestitum ueste nuptiali; Nos sumus fratres carissimi
qui in nuptiis uerbi discubimus. qui iam fidem
in ecclesia habemus. qui scripture sacre epulis
pasamur. qui conuincta deo ecclesia esse gaudemus;
Considerate ergo sicum nuptiali ueste adhas
nuptias uenistis; Cogitationes uestras sollicita
inquisitione discutite. de rebus singulis corda
uestra trucidate; Si iam contra nullum odium
habetis. si contra felicitatem alienam nulla
uos inuidie face succenditis. si per occultam
maliciam nemini nocere festinatis; Ecce
rex ^{ad nuptias} ingreditur & cordis nostri habitum contem-
platur. at que ei que caritate uestitum non
inuenit. protenus iratus dicit; Amice quomodo
huc intraisti non habens uestem nuptialem. Mirandum
ualde est fratres karissimi. quod hunc & amicum uocat &
reprobat; Ac si ei aperius dicat. Amice & non
amice; Amice perfidem. sed non amice per

117
operationem; At ille obmutuit; Quia quod dici sine
gemitu non potest. in illa distractione ultime incre-
pationis. omne argumentum cessat excusationis;
Quippe quia foris increpat. qui testis conscientie
intus animum accusat; Sed inter hæc sciendū est.
quia quisquis hanc uestem uirtutis habet. sed tamen
adhuc perfecte non habet. ad p̄u regis ingressum
desperare. non debet. ^{de uenia} quia ipse quoq; spem nobis
per psalmistam tribuit dicens; Imperfectum
meum uiderunt oculi tui. & in libro tuo omnes
scribentur; Sed ^{quia} pauca hæc in consolatione
habentis & infirmantis diximus. nunc ad eum
qui hanc omnimodo non habet uerba uertamus; Sequitur
Tunc rex dixit ministris; Ligatis manibus & pedibus.
mitte eum in tenebras exteriores. ibi fletus
& stridor sententium; Ligantur tunc pedes & manus
per distractionem sententie. qui modo a prauis
operibus ligati noluerunt per meliorationē uitæ;
Uel certe tunc ligat poena. quos modo a bonis
operibus ligauit culpa; pedes enī qui uisitare
egrum neglegunt; manus quæ nihil indigentibus
tribuunt. a bono opere iam ligatæ sunt ex uoluntate.

Quæ ergo nunc sponte ligantur in iurto: tunc in sup-
plicio ligantur in iurto; Bene autem dicitur: quod
in exteriores tenebras proiciatur; Interiores
quippe tenebras dicimus: cecitatem cordis; Tunc
ergo damnatus quisque non in interiores sed in ex-
teriores tenebras mittitur: quia illic in iurto
proiciatur in noctem damnationis: qui hic sponte
cecidit in cecitatem cordis: ubi fletus & stridor
dencium esse perhibetur; Ut illic dentes stridant:
qui hic de edacitate gaudebant; Illic
oculi defleant: qui hic per inlicitas concupi-
scencias uersabantur; Quatenus singula quæque
membra supplicio subiaceant: quæ hic singulis
quibusque uicis subiecta seruebant; Sed re-
pulsio uno in quo uidelicet omne malorum
corpus exprimitur: generalis proctenus
sententia subinfertur. Qua dicitur: Multi
autem sunt uocati: pauci uero electi; Tremen-
dum est ualde fratri karissimi quod audimus; Ecce
nos iam uocati perfidem ad celestis regis
nuptias uenimus: incarnationis eius myste-
rium & credimus & confitemur; Diuini

Exteriores
tenebras
ad noctem
damnationis

118
uerbi epulas sumimus. sed futuro die iudicii rex
intraturus est; Quia uocati sumus nouimus. si firmus
electi nescimus; Tanto ergo necesse est ut
unus quisque nr̄m inhumilitate se deprimat.
quanto si sit electus ignorat; Nonnulli enim
bona nec incipiunt. nonnulli uero in bonis
que coeperint minime persistunt; Alter
pene totam uitam ducere in prauiditate con
spicitur. sed iuxta finem uitae a prauiditate
sua. per districtae penitendae lamenta reuo
catur; Alter electam uideatur uitam ducere.
& tamen hunc contingit ad erroris nequi
tiam iuxta finē uitae declinare; Alius bonū
bene inchoat. melius consumit; Alius in
malis actibus a primeua etate se deicit. & in
eisde operibus semper. se ipso deterior
consummatur; Tanto ergo sibi unusquisq;
sollicite metuat. quanto ignorat quod refat;
Quia quod sepe dicendum est. & sine obliuione
retinendum. multi sunt uocati. pauci uero
electi; Sed quia nonnūquā mentes audientium
plus exempla fidelium. quam doctium

de primo

uerba conuertunt; Uolo uobis aliquid dicere.
 quod corda ur̄a tanto formidolosius audiant.
 quanto eis hoc depropinquo sonat; Neque
 enim res longe ante gestas dicimus. sed eas de
 quibus testes existunt. eis que interfuisse se refe
 runt memoramus. Tres pater meus sorores
 habuit. que cuncte tres sacre uirgines fuerunt.
 Quarum una tharsilla. alia gordiana. alia emili
 ana dicebatur; Uno omnes ardore conuersę.
 uno eodem tēpore sacrate sub distractione regu
 lari degentes. in domo propria socialē uitam du
 cebant; Cumque essent diuicius in eadem conuer
 satione. coeperunt cottidianis incrementis in amo
 rem conditoris sui tharsilla & emiliana succres
 cere; Et cum solo hic essent corpore. cotidie
 animo ad eterna transire cupiebant; At contra
 gordiane animus coepit a calore amoris inani
 per cottidiana detrimenta tepescere & paulis per
 ad huius seculi amorem redire; Crebro autem
 tharsilla dicere emiliane sorori sue cum magno ^{gemitu}
 solebat; Uideo gordiana sororem nr̄am de nr̄a
 sorte non esse; Perpendo enim quia foris defluit.

119
& cor ad quod proposuit non custodit; Quam cura
bant blanda cottidie redargutione corripere atq;
aleuitate morum ad grauitatē suū habitus refor
mare. Quę quidem resumebat uultu subito graui
tatis inter uerba correptionis; Sed cum eiusdem
correptionis hora transisset. transiebat protinus
& super ducta grauitas honestatis; Maxq; ad leuia
rediebat. puellarum gaudebat societate laicarum;
Et que persona ualde onerosa erat. que cū que
huic mundo dedita non erat; Quadam uero nocte
huic tharsille amicę mee que inter sorores suas
uiritate continę orationis. afflictionis studio &
abstinencię singularis gratitate uite uenerabilis
in honore & culmine sc̄tatis excreuuerat. sicut
ipsa narrauit per uisionem atauus meus felix huius
romanię eclesię antistes apparuit. ei q; mansionem
perpetuę claritatis ostendit dicens; Veni. quia
in hanc te lucis suscipio mansionem; Quę subsequenti
max febre correpta. ad diem peruenit extremum;
Et sicut nobilibus feminis uirisq; morientibus multę
conueniunt. qui eorū proximos consolentur.
E adē hora eius exitus multę uiri ac femine

eius lectulum circumsteterunt inter quas quoque
mater mea adfuit; Cum subito sursum illa respi
ciens ihm uenientem uidit & cum magna ani
maduersione coepit circum adstantibus clamare
dicens: Recedite rediite ih̄s uenit; Cum que
in eum intenderet que uidebat sc̄a illa anima
carne soluta est; Tantaq; subito fragrantia
muri odoris aspersa est ut ipsa quoq; suauitas
cunctis ostenderet illic auctore suauitatis
uenisse; Cumque corpus eius ex more mortuorū
adlauandum fuisset nudatum. Longo orationis
usu incubitis eius & genibus camelorum more
inuenta est obdurata cutis excreuisse; Et quid
uiuens semper egerit eius sp̄s caro mortua
testabatur; Hęc autē gesta sunt ante dn̄ice
natalis diem; Quo transacto max emiliane
sorori sue per uisitationē nocturnę uisionis
apparuit dicens: Ueni quia natalē dominicū
sine te feci sc̄m theophaniam tecum faciam;
Cui illa protenus de sororis sue gordiane salute ^{sollucendā}
respondit; Et si sola uenio sororem nr̄am gordi
anam cui dimitto cui sicut assererat tristi

198

uultu iterum dixit. Veni Gordiana & enim soror
nra inter laicas deputata est; Quam uisionem
max molestia corporis est secuta. at que ita
ut dictum est ante dominice apparitionis diem
eadem molestia ingrauescente defuncta est;
Gordiana autem max ut solam remansisse se
repperit. eius prauitas excreuit; & quod prius
latuit in desiderio cogitationis. hoc post
effectu prauae actionis excreuit; Nam oblita
dominici timoris. oblita pudoris & reueren
tia. oblita consecrationis. conductore agrorum
suorum post modum martam duxit; Ecce
omnes tres uno prius ardore conuersae sunt.
sed non in uno eodem que studio permanse
runt; Quia iuxta dominicam uocem. multi
sunt uocati. pauci uero electi; hęc igitur
dixi. ne quis in bono iam opere positus. sibi uires
boni operis tribuat. ne quis de propria acti
one confidat; Quia & si iam nouit hodie qualis
sit. adhuc cras quid futurus sit nescit; Nemo
ergo de suis iam operibus securus gaudeat.
quando adhuc in huius uitae incertitudine

quisse finis sequatur ignorat. Sed quia rem retuli
que uos ex diuina distractione perterruit. Aliud
adhuc euuano refero. quod ex diuina miseri
cordia. perterrita corda ur̄a consoletur. Quod
tamen in sermone alio iam dixisse me memini
sed uos nequaquam adfuitis. Ante biennium
frater quidam in monasterium meum quod
iuxta beatorum martyrum iohannis & pauli
ecclesiā situm est. gracia conuersationis uenit.
Qui diu regulariter protactus. quando que
susceptus est. Quē frater suus ad monaste
rium non conuersationis studio. sed carnali
amore secutus est. Is autem qui ad conuer
sationē uenerat. ualde fratribus placebat.
At contra frater illius longe auita eius ac mo
ribus discrepabat. Uiebat tamen in mona
sterio. necessitate potius quam uoluntate.
Et cum incunctis actibus peruersus existeret.
p̄ fratre suo ab omnibus equanimiter tole
rabatur. Erat enī leuis eloquio. prauis acti
one. Cultus uestibus. moribus incultus.
ferre uero non poterat. si quis quam illi de sc̄i

121

habitus conuersatione loqueretur; facta autē
fuerat uita illius cunctis fratribus uisu grauis
sed tamen ut dictum est propter fratris sui
grām erat cunctis tolerabilis; Asperrabatur
ualde si quis sibi aliquid de prauitate sue corre
ptione loqueretur; Bona non solum facere
sed etiā audire non poterat; Numquā se ad scē
conuersationis habitum uenire iurando irascen
do deridendo detestabatur; In hac autem pesti
lencia quę nuper huius urbis populum magna
ex parte consūpsit percussus in inguine est per
ductus ad mortem; Cum quę extremum spm
ageret conuenerunt fr̄s ut egressum illius
orando ptegerent; iam corpus eius ab extrema
fuerat parte premortuum; In solo tantūmodo
pectore uitalis adhuc calor anhelebat; Cuncti
autem fr̄s tanto p̄ eo cœperunt enixius orare quanto
eum iam uidebant sub celeritate discedere; Tum
repente cœpit eisdem fratribus assistentibus ad risu
quo poterat clamare & orationes eorum inter
rumpere dicens; Recedite ecce draconi ad deuo
randum datus sum qui p̄pter urām pr̄sentiam

deuorare me non potest; Caput meum in
suo ore iam obsorbuit; Date ei locum ut
non me amplius cruciet; sed faciat quod
facturus est; Sed ei ad deuorandum datus
sum; quare propter ^{uos} moras pador; Tunc
fratres coeperunt ei dicere; Quid est quod
loqueris frater; signum tibi scē crucis im
prime; Respondebat ille ut poterat dicens;
Uolo me signare sed non possum; quia adra
cone premor; Cum q; hoc fratres audirent;
pstrati in terram; cum lacrimis coeperunt
pro ereptione illius uehementius orare &
ecce subito coepit melioratus eger; quibus
ualebat uocibus exultare dicens; Gratias dō;
ecce draco qui me ad deuorandū acceperat
fugit; orationibus ur̄is expulsus est stare non
potuit; pro peccatis meis modo intercedite;
quia conuerti paratus sum; & seculare uitā
funditus relinquere; homo ergo qui sicut
iam dictum est ab extrema corporis fuerat
parte premortuus reseruatur ad uitam; toto
ad dñm corde conuersus est; Longis & continuis

inconuersione eadem flagellis eruditus. atq: ante
 paucos dies excrecente corporis molestia defunctus
 est. Qui iam draconem moriens non uidit. quia illū
 uiuendo. p̄ cordis immutationē uicit. Ecce fr̄s k̄m̄
 gordiana quā superius dixi asc̄imonialis habitu
 excellentia corruit ad poenā. Et frat̄ hic de quo
 narraui. ab ipso mortis articulo rediit ad uitam
 aet̄nam. Nemo ergo scit. quid de se in occultis
 d̄i iudicis agatur. Quia multi sunt uocati. pau-
 ci uero electi. Quia igitur nulli de se certum ē
 electū se esse. restat ut om̄s trepident. om̄s de
 sua actione formident. Om̄s in sola diuina
 misericordia gaudeant. nullus de suis uiribus p̄su-
 mat. est qui p̄ficiat fiduciam nr̄am. ille scilicet
 qui in se dignatus est suscipere naturam
 nr̄am qui uiuit & regnat cum patre. in uni-
 tate sp̄s sc̄i d̄s p̄ oma s̄c̄ta s̄ctoꝝ amen.

*Ornelianus
uangelicus
u. r. heum.*

In illo tempore. Dixit ihesus discipulis suis parabolam hanc. Simile
est regnum celorum homini regi. qui fecit nuptias filio suo.
& misit seruos suos uocare inuitatos ad nuptias & noluerunt

*Diacofactus
gregorius.*

extu. scilicet lectionis euangelice fratrum karissimi. Venire
uolo si possu sub breuitate transcurrere. ut in fine et ual-
leam ad loquendum largius uacare. Sed querendum prius
est. an haec apud matheum ipsa sit lectio. quae apud lucam
sub appellatione cenae describitur. Et quidem sunt nonnulla
quae sibi dissona esse uidentur. quia hic prandium. illic
cena memoratur. Hic qui ad nuptias non dignis uestibus
intrauit repulsus est. illic nullus qui intrasse dicitur re-
pulsus esse prohibetur. Quia ex re recte colligitur. quod &
hic pro nuptiis praesens aeterna. & illic pro cena eternum & ulti-
mum conuiuium designatur. Quia ad hanc nonnulli ex-
turi intrant. & ad illud quisquis semel intrauerit.
ulterius non exibit. At si quis forte contendat hanc
eandem esse lectionem. ego melius puto salua fide
alieno intellectu cedere quam contentioibus deseruire.
Sepe autem dixisse me memini. quod plerumque in sancto euan-
gelio regnum celorum praesens aeterna nominatur. Congrega-
tio quippe iustorum regnum celorum dicitur. Quia enim per ipsam

*giunisso
rehepta*

ppheta dñs dicit. Celū mihi sedes est. Et salomon ait. anima
 iusti. sedes sapientia. ^{Evangelij} Paulus etiam dicit. Simile est reg
 nū celorū homini regi. qui fecit nuptias filio suo. Iam
 intellegit caritas urā. quis est rex regis filii pat. ille
 nimirū cui psalmista ait. Dñs iudiciū tuū regi da. &
 iusticiā tuā filio regis. Qui fecit nuptias filio suo. Tunc
 enī dñs pat. dō filio nuptias fecit. quando hunc in utero
 uirginis humane nature coniunxit. Quando dñm ante
 sc̄ta fieri uoluit. hominē in fine sc̄toꝝ. Sed quia ex du
 abus p̄sonis fieri solent ista nuptialis coniunctio. absit
 hoc ab intellectib. nr̄is. ut p̄sonā dī & hominis redēp
 toris nr̄i ihu xp̄i ex duabus p̄sonis credamus unitam.
 Aptius igitur atque securius dici potest. quia in hoc
 pater regi filio nuptias fecit. quo ei p̄ incarnationis
 mysteriū sc̄am eccl̄am sociavit. Uterus autē genitri
 cis uirginis. huius sponsi thalamus fuit. Unde p̄ psal
 mistam dicit. In sole posuit tabnaculū suū. & ipse
 tamquā sponsus p̄cedens de thalamo suo. Tamquā spon
 sus quippe de thalamo suo p̄cessit. quia ad coniu
 gendā sibi eccl̄am incarnatus dñs de incorrupto ute
 ro uirginis exiit. Misit ergo seruos suos. ut ad istas

nuptias amicos inuitaret. Misit semel. misit iterum.
Quia incarnationis dnica p̄dicaturus. & prius p̄phetas.
& postmodū aptos fec̄. Bis itaq; seruos ad inuitandū misit.
quia incarnationē unigeniti. & p̄ p̄phetas dix̄ futurā. &
p̄ apostolos nunciauit factā. Sed quia hi qui prius in
uitati sunt ad nuptiarū conuiuū uenire noluerunt.
in secunda inuitatione iā dicit. [†] Ecce prandiū meū pa
raui tauri mei & altilia occisa sunt. & om̄a parata.
Quid in tauris uel in altilibus fr̄s carissimi. nisi noui ac
ueteris testam̄ti patres accipimus. quia enī uulgo lo
quor & iam ipsa me necesse est uerba euangelicā
lectionis explanare. Altilia enī saginata dicimus. ab eo
enī quod est alere. altilia. quasi altilia uocamus.
Cū in lege uero scriptū sit. diliges amicū tuū. & odio
habebis inimicū tuū. accepta tunc iustis licentia
fuerat. ut dī suosq; aduersarios quanta possint uir
tute comprimerent eosq; uire gladii ferirent. Quod
in nouo p̄culdubio testam̄to conpescit. cū p̄ semetip
sā ueritas p̄dicat dicens. Diligite inimicos ur̄os. be
nefacite his qui oderunt uos. Inuitatis sed uenire
nolentib; dicit. Tauri mei & altilia occisa sunt. & om̄a

124

parata. Ac si aptius dicatur. Patrū p̄cedentiū mortes
aspicite. & remedia uitæ cogitate. Notandū uero qđ
priori inuitatione nil de tauris & atalibus dicit̄. In se-
cunda aut̄ iā tauri. & atalia mactata memorant̄.
Quia om̄ipotent̄ d̄s cū uerba eius audire nolumus. ad-
iungit exempla. ut om̄e qđ impossibile credimus. tanto
nobis ad sperandū fiat facilius. quanto p̄ hoc transisse
iam & alios audimus. Sequit̄. Illi aut̄ neglexerunt. Et
abierunt alius in uillā suā. alius in negotiationē suā.
In uillā ire est. labori terreno immoderate incūbere.
In negotiationē uero ire est. actionū seculariū lucris
inhiare. Vnde & subdit̄. Reliqui uero tenuerunt ser-
uos eius. & contumelias affectos occiderunt. Sed rex
ista cognoscens. missis exercitibus suis p̄didit homicidas
illos. & ciuitatē illorū succendit. Homicidas p̄didit.
quia p̄sequentes interimit. Ciuitatē illorū igni suc-
cendit. quia illorū non solum animæ. sed caro quoq̄.
in quo habitauerant. at̄ne gehennę flamma crucia-
tur. Missis uero exercitibus extinxisse homicidas dici-
tur. quia in hominibus omne iudiciū p̄ anḡtos exhibet̄.
Quid nāq̄ sunt illa anḡtorū agmina. nisi exercitus

regis nr̄i. Vnde & isdē rex dñs sabaoth dicit. Sabaoth
quippe exercitiū int̄p̄tat. Adp̄dendū ergo aduer
sarios suos exercitiū mittit. quia nimirū uindictā dñs
p̄ anglos exercet. Cuius uindictę potentiā tunc nr̄i pa
tres audiebant. nos autē ^{iam} cernim̄. Vbi sunt enī sup̄bulli
martyrū p̄secutores. ubi illi qui contra conditorē suū
cervicē cordis erexerant. & de huius mundi gl̄a mor
tiferū tumebant. Ecce iam mors martyrū florēt in
fide uiuentiū. & hi qui contra illos de crudelitate
sua gloriati sunt. nequaquā ad memoriā nr̄am ue
niunt uel in numero mortuorū. Rebus enī recognos
cimus. quod in parabolis audiuimus. Sed is qui in
uitantē se contēni conspicit. regis filii sui nuptias
uacuas non habebit. Ad alios mittit. Quia & si apud
aliquos laborat. quandoq; tam sermo dī uenturus
est ubi requiescat. Vnde & subdit. Tunc ait seruis
suis. Suptia quidē parata sunt. sed qui inuitati e
rant. non fuerunt digni. Ite ergo ad exitus uiarum.
& quoscūq; inueneritis uocate ad nuptias. Si inscrip
tura sacra uias actiones accipimus. exitus uiarū
intelligimus defectus actionū. Quia illi plerūq;

125.
facile ad dñm ueniunt. quos interrenis actibus & spera
nulla comitantur. Vnde & subditur. [†] Et egressi serui eius
inuas congregauerunt om̄s quos inuenerunt malos
& bonos. & implete sunt nuptia discubentiū. Ecce iam
ipsa qualitate conuiuantiū apte ostendit. quia p̄has
regis nuptias p̄sens eccl̄a designat. in qua cū bonis &
mali conueniunt. p̄mixta quippe ē diuersitate filio
rum. quia sic om̄s ad fidē generat. ut tam om̄s p̄ in
mutationē uitae ad libertatē spiritualis gratia
culpis exigentibus n̄ p̄ducatur. Quo usq; nāq; hic uiuim.
necesse est ut uiam p̄sentis sc̄ti p̄mixti peragamus.

Tunc autē discernimur. cum puenimus. Boni enī soli nusquā
sunt nisi in caelo. & mali soli nusquā sunt nisi in infer
no. Haec autē uita qua int̄ calū & infernū sita est. sic
in medio subsistit. ita utrarūque parciū caues cōmu
niter recipit. quos tamen sc̄a eccl̄a & nunc indiscrete
suscipit. & post modum in egressione discernet. Surgit
boni estis. quādiu in hac uita subsistitis. & quam uiter
tolerare malos. Nam quisquis malos n̄ tolerat. ipse sibi
p̄ intolerantiā suā testis est. quia bonus n̄ est. Abel enī
esse renuit. quē cum malicia non exerceat. Sic in uita

arte grana sub paleis p̄muntur. sic flores int̄ spinas
oriunt̄. Et rosa que redolet. crescit cū spina qua p̄un-
git. Duos quippe habuit filios primus homo. unus ho-
rū electus est. alter reprobus fuit. Tres filios noe arca con-
tinuit. sed ex his duo electi sunt & unus reprobus fuit.
Quos abraham filios habuit. sed unus electus. alter repro-
bus fuit. Duos ysaac filios habuit. sed unus electus. al-
ter uero reprobatus. Duodecim filios habuit iacob. sed
ex his unus p̄ innocenciā uendit̄ est. alii uero p̄
maliciā uenditores fratris fuerunt. Duodecī ap̄t̄i
sunt electi. sed unus in his admixtus est. qui p̄ bar̄ &
undecim qui p̄ barentur. Septē sunt diaconi ab ap̄t̄is
ordinati. sed sex infide recta p̄manentibus. unus ex-
t̄it auctor erroris. In hac ergo ac̄ta. nec mali esse
sine bonis. nec boni sine malis possunt. Ante acta
itaq̄ tempora fr̄s carissimi ad mentē reducite. &
uos ad malorum tolerantia roborate. Si enī filii
electorum sumus. restat necesse ē ut p̄ eor̄ exempla
gradiamur. Bonus enī non fuit. qui malos tolera-
re recusauit. Hinc nāq̄ est quod de sem̄ & ip̄so beatus
iob asserit dicens. Frater sui draconū. & socius stru-
cionum.

Hinc p̄ salomonē sponsi uoce sc̄ā eccl̄ā dicitur. Sicut
 lilium inter spinas. sic amica mea inter filias. Ecce fr̄
 carissimi pene om̄a p̄currendo cognoscimus. quia bo
 nus non fuit quē malorum prauitas non p̄bauit. Terra
 autē uos non debet q̄d in eccl̄ā & multi mali. & pauci
 sunt boni. Quia arcta in undis diluuii quā huius eccl̄ā
 typhum gessit. & ampla in interioribus. & angusta
 in superioribus fuit. quā infūmitate etiā sua ad unius
 mensuram cubiti excreuit. Inferius quippe quad
 rupedia atq; reptilia. superius uero aues & homines
 habuisse credenda est. Ibi lata exiit ubi bestias
 habuit. ibi angusta ubi homines seruauit. Lata quip
 pe est uia quā ducit ad p̄dicionē. & multi sunt qui
 uadunt p̄eam. Et angusta est porta quā ducit ad
 uitā. & pauci sunt qui inueniunt eam. Sed quia
 iam largiente dño nuptiarum domū id est sc̄am
 eccl̄am intrastis. solleter fratres aspiciite. ne aliquid
 dementis ur̄a habitu rex ingrediens reprehendat
 Cum cordis enī magno timore pensandū est. quod
 protenus subdit. [†] Intrauit autē rex ut uideret dis
 cumbentes. & uidit ibi hominē non uestitū ueste

no
nuptiali. Quid fratres carissimi exprimi per nuptia
lem uestē putamus. si enī uestē nuptialem baptisma
uel fidem dicimus. quis sine baptisate & fide has
nuptias intrauit. Eo enī ipso foris est. quo necdum
credidit. Quid ergo debemus intellegere nuptiale
uestē. nisi caritatem. intrat enim ad nuptias. sed cū
nuptiali ueste non intrat. qui in scā ecclā assistentes.
fidē habet. sed caritatē non habet. Et certe fr̄s si quis
ad carnales nuptias esset inuitatus. uestem mutare &
congaudere se sponso & sponsa. ex ipso sui habitus deco
re ostenderet. inter gaudentes & festa celebrantes.
dispectis uestibus apparere erubesceret. Nos ad dī nup
tias uenimus. & cordis uestem mutare dissimulamus.
Sciendū uero est. quia sicut in duobus lignis. superiori
uidelicet & inferiori uestis textur. ita & in duobus
p̄ceptis caritas habetur. In dilectione scilicet dī. & di
lectione pximi. Scriptum quippe est. Diliges dñm
tuum ex toto corde tuo. & ex tota anima tua. & ex
tota uirtute tua. & diliges proximū tuū. sic te ipsū.
Caritas autē uera est. & cū in dō diligitur amicus. &
propter dñm diligitur inimicus. Magna sunt hæc. alta

127
sunt hæc. & multus ad exhibendū difficilia. sed tamen
ista est uestis nuptialis. Quisquis hanc recubens innup-
tus non habet. iam sollicitus metuat ingrediente rege
quando mittatur foras. Ecce enim dicit. Intrauit rex
ad nuptias. ut uideret discubentes. & uidit ibi homi-
nem non uestitū ueste nuptiali. Nos sumus fr̄s carissimi
qui innuptus uerbi discubimus. qui iam fidē in acta
habemus. qui scripturā sacra epulis pascimur. qui
conuinctam dō actam eē gaudemus. Considerate
ergo si cum nuptiali ueste adhas nuptias uenistis. Co-
gitationes ur̄as sollicita inquisitione discutite. dere-
bus singulis corda ur̄a trucidate. si iam contra nullā
odiū habent. si contra felicitatē alienam nulla uos in-
uidie face succenditis. si poccultā malitiā nemini no-
cere festinatis. Ecce rex ad nuptias ^{foras} ingredit̄. & cordis
nr̄i habitū ^{enati uerbi} contēplatur. atque ei que caritate uesti-
tum non inuenit. protenus iratus dicit. Amice quo-
modo huc intraisti non habes uestem nuptialē. Miran-
dum ualde est fr̄s km̄. quod hunc & amicum uocat.
& respicit. Ac si ei aptius dicat. Amice. & non amice.
Amice pfidē. sed non amice poperationē. At ille obmutuit.

Quia qđ dici sine gemitu non potest in illa distractione
ultime ^{isp finga} increpationis. omne argumētū cessat excusa
cionis. ^{thi} Quippe quia foris increpat. qui testis conscien
cie ^{daquet null} intus animū accusat. Sed inter hæc sciendū est.
quia quisquis hanc uestē ^{supra} uirtutis habet. sed tam
adhuc pfecte non habet. ad p̄u regis ingressū despe
rare de uenia non debet quia ipse quoq̄ spem nobis
p̄missam tribuit dicens. In p̄fectum meū uiderunt oca
li tui. & in libro tuo om̄s scribebunt. Sed quia pauca hæc
in consolatione habentis & infirmantis diximus. nunc
adeum qui hanc omnimodo non habet uerba uertam.
Sequit̄. [†] Tunc rex dixit ministris. Ligatis manibus & pedi
bus mittite eū in tenebras exteriores. ibi erit fletus
& stridor dentū. Ligantur pedes & manus per distri
ctionē sententiæ. qui modo a prauis operibus ligari
noluerunt p̄ meliorationē uitæ. Vel certe tunc ligat
poena. quos modo a bonis operibus ligauit culpa.
pedes enī qui uisitare egrum negligunt. manus
quæ nihil indigentibus tribuunt. a bono opere
iam ligatæ sunt ex uoluntate. Quæ ergo nunc spon
te ligant̄ in uicio. tunc in supplicio ligant̄ in uitæ.

Sed repulso uno in quo uidelicet omne malorum corpus
exprimitur generalis panis sententia sub inferitur. Quia
dicitur **+** Multi autem sunt uocati pauci uero electi.

Tremendum est ualde frater karissime quod audimus. Ecce nos iam
uocati per fidem ad celestis regis nuptias uenimus in
carnationis eius mysterium & credimus & confite-
mur. Diuini uerbi epulas sumus sed futuro die
iudicii rex intraturus est. Quia uocati sumus noui-
mus si sumus electi nescimus. Tanto ergo necesse est
ut unusquisque nostrum in humilitate se deprimat. quanto
si sit electus ignorat. Non nulli enim bona nec incipi-
unt non nulli uero in bonis quae coeperunt mini-
me persistunt. Alter pene totam uitam ducere in pra-
uitate conspicitur sed iuxta finem uitae a praui-
tate sua per districtam penitentiam lamenta reuocat.

Tanto ergo sibi unusquisque sollicitè metuat. quan-
to ignorat quod restat. Quia quod sepe dicendum
est & sine obliuione retinendum. multi sunt
uocati pauci uero electi. Sed quia non nunquam
mentes audientium plus exempla fidelium quam
docentium uerba conuertunt. Volo uobis aliquid

de proximo dicere quod corda vestra. quanto formidolosius
suis audiunt. quanto eis hoc de propinquo sonat. Neque
enim res longe ante gestas dicimus. sed eas de quibus
testes existunt. eisque inter fuisse se referunt memora-
mus. Tres pater meus sorores habuit. quae cunctae
tres sacrae uirgines fuerunt. Quarum una tharsilla.
una gordiana. alia emiliana dicebatur. Uno omni ser-
uore conuersae. uno eodemque sacrae sub districtione
regulari degentes in domo propria sociale unam
ducebant. Cumque essent diuicius in eadem conuersa-
tione coeperunt cottidianis incrementis in amore
conditoris sui tharsilla & emiliana succrescere.
Crebro autem tharsilla dicere emiliane sorori sua
cum magno gemitu solebat. Video gordianam sororem
nostram de nostra sorte non esse. Quam curabant blanda com-
die redargutione corripere atque a leuitate morum
ad grauitatem sui habitus reformare. Quae quidem
resumebat uultu subito grauitatis inter uerba cor-
reptionis. Sed cum eiusdem correptionis hora transis-
set. transiebat prorsus & supra ducta grauitas ho-
nestatis. Moxque ad leuia rediebat puellarum gaude-

129
bat societate laicarū. Eique p̄sona ualde onerosa erat.
quecūq; huic mundo dedita n̄ erat. Quando ū nocte huic
tharsille amita mea. quæ int̄ sorores suas uirtute cōnuē
orationis afflictionis studiose abstinentiæ singularis gra
tunatē uitæ uenerabilis in honore & culmine sc̄itatis excreue
uerat. sic ipsa narrauit p̄uisionē atauis m̄s felix huius roma
ne eccl̄e antistes apparuit. eiq; mansionē p̄petuē claritatis ostendit
dicens. Veni q̄ in hac te lucas suscipio mansionē. Quæ subsequenti
nox febre correpta. ad diē p̄uenit extremū. Et sic nobilib; femi
nis uirisq; morientib; multi conueniunt. qui eorū p̄ximos conso
lent̄. Eadē hora ei exitus multi uiri ac femine electulū circū
steter̄. int̄ quas quoq; mat̄ mea adfuit. Cū subito sursum illa
respicens ih̄m ueniētē uidit. & cū magna animaduersione
coepit circū adstantib; clamare dicens. Recedite recedite
ih̄c uenit. Cūq; in eū intender̄ & quē uidebat. sc̄a illa anima
carne soluta est. Tantaq; subito flagrantia miri odoris aspersa
est. ut ipsa quoq; suauitas cunctis ostender̄ & illic auctore
suauitatis uenisse. Cūq; corpus ei ex more mortuorū ad
lauandū fuisset nudatū. longo orationis usu incubitis
ei & genibus camelorū more inuenta ē obdurata cutis ex
cruisse. Et quid uiuens sēp egerit ei sp̄s. caro mortua testabat̄.

Hæc autē gesta s̄ ante dñicā natalis diē. Quo transacto. mox
emilianę sororis suę p̄uisionē nocturnę uisionis apparuit
dicens. Veni q̄ natalē dñicū sine te feci. sc̄m theophaniā tecū
fatiā. Cuius p̄tinus de sorori suę gordianę salute sollicita respondit.
Et si sola uenio sororē nr̄am gordianā cui dimitto. cui sic afferebat
tristi uultu iterū dixit. Veni. gordiana & enī soror nr̄a int̄ laicas
deputata ē. Quā uisionē mox molestia corporis est secuta. atq̄
ita ut dictū ē ante dñicę apparicionis diē eadē molestia in
grauescente defuncta ē. Gordiana autē max̄ ut solā remansisse
se repperit. ei prauitas exierunt. & q̄d prius latuit in desiderio
cogitationis. hoc post affectu prauę actionis exierunt. It̄ obliu
dñici timoris. obliu pudoris & reuerentię. obliu consecratio
nis. conductore agrorū suorū. postmodū maritū dixit. Ecce om̄s
tres uno prius ardore conuersa s̄. sed n̄ in uno eodēq̄ statu p̄
manserunt. Qui iuxta dñicā uocē. multi s̄ uocati. pauci uero
electi. Quia igit̄ nulli de se certū ē electū se esse restat. ut om̄s
ut p̄dent. om̄s de sua actione formident. Om̄s in sola diuina
m̄dia gaudeant. nullus de suis uiribus p̄sumat. ē qui p̄ficiat
fiduciā nr̄am. ille scilicet. qui in se dignatus ē suscipere natu
ram nr̄am. Qui uiuit & regnat cū patre. in unitate sp̄s sc̄i
d̄s p̄ om̄ia s̄c̄ta s̄ctorum amen. +

[Faint, mostly illegible text in a medieval script, possibly Gothic or Carolingian minuscule. The text is heavily obscured by large, irregular brown stains and several circular holes, likely from insect damage or water damage. Some words are barely discernible, such as "salē" and "iudens".]

nullo tēpr. Cum ad propinquare & ih̄s ieru
 salē. iudens ciuitatem fleuit sup illam dicens;

Quia si cognouisses & tu; Et quidem inh. die tua que ad
pacem tibi nunc autē abscondita sunt ab oculis tuis;

LECTIONEM SANCTI EUANGELII breui si
possum uolo sermone percurrere. ut illis
in ea praxior detur intentio. qui scunt ex paucis
multa cogitare. Quod flente dOMINO illa ierosoli
morum subuersio describitur. que auespasiano
& tito romanis principibus facta est. nullus qui
historiam euersionis eiusdem legit ignorat.
Romani enim principes denunciantur. cum dici
tur; Quia uenient dies in te. & arcū dabunt te
inimici tui uallo; Et arcū dabunt te & coangusta
bunt te undique. & ad terram confternent te. &
filios tuos qui in te sunt; hoc quoque quod additur.
& non relinquent in te lapidem super lapidem.
& iam iam ipsa eiusdem ciuitatis transmigratio
testatur; Quia dum nunc in eo loco constructa
est. ubi extra portam fuerat dOMINUS crucifixus. prior
illa ierusalem ut dicitur funditus est euersa;
Cui ex qua culpa euersionis sue poena fuerit
inlata subiungitur; Et quod non cognoueris

131

tempus uisitacionis tue; Creator quippe omnium
per incarnationis sue mysterium hanc uisitare
dignatus est. sed ipsa timoris & amoris illius recor-
data non est. Unde & iam per prophetam in in-
crepatione cordis humani. aues celi in testimo-
nium deducuntur dum dicitur; Nullus in celo
cognouit tempus suum. turtur & hirundo &
ciconia custodierunt tempus aduentus sui. popu-
lus autem meus non cognouit iudicium dñi;
Sed que rendum prius est quid sit quod dicitur
uidens ciuitatē fleuit super illam dicens; quia
si cognouisses & tu; fleuit & enim pius redēptor
ruinam per fidei ciuitatis. quam ipsa sibi ciuitas
non cognoscebat esse uenturam; Cui a flente
dño recte dicitur; quia si cognouisses & tu sub-
audis fleres; que modo quia nescis quod imminet
exultas; Unde & sub dicitur; Et quidem *in hac*
in hac die tua que ad pacem tibi; Cum carnis
enim se uoluptatibus daret & et uentura mala non
p spiceret. in die sua que ad pacem ei esse poterant
habebat; Cur uero bona presencia ad pacem habu-
erit. cum sub dicitur. Nunc autē abscondita sunt.

ab oculis tuis; Si enim a cordis eius oculis mala
que imminerent abscondita non essent. Lecta in
presentibus prosperis non fuisse; Cuius mox etiam
poena que de romanis sicut predixi principibus
imminebat adiuncta est. qua descripta quid dominus
fecerit subditur. Quia ingressus templum. coepit
eicere uendentes in illo & ementes dicens illis;
Scriptum est. quia domus mea domus orationis
est. Vos autem fecistis illam speluncam latro-
num; Qui enim narrauit mala uentura & pro-
tenuis templum ingressus est. ut de illo uenden-
tes & ementes eiceret & profecto innotuit. quia
ruina populi maxime ex culpa sacerdotum
euenit; Et uersionem quippe describens. sed uen-
dentes in templo & ementes feriens. in ipso effectu sui
operis ostendit unde radix prodit perdi-
onis; Sicut autem euangelista alio teste didi-
cimus. in templo columbe uendebantur; & quid
per columbas nisi sancti spiritus donum accipitur. sed
uendentes & ementes ex templo eliminat. quia
uel eos qui promunere in positione manuum
tribuunt. uel eos qui donum spiritus emere nituntur

139

damnat De quo templo max sub dicitur: Domus
mea domus orationis est. Uos autem fecistis illā
speluncam Latronum: Qui enī ad accipienda
munera in templo residebant. profecto quia
quibusdam nondantibus Lesiones exquirerent
dubium non erat; Domus ergo orationis spelun-
ca Latronum facta fuerat. quia ad hoc in templo
assistere nouerant. ut aut nondantes munera
studerent corporaliter persequi. aut dantes
spiritualiter necare; Quia uero redēptor nr̄
predicationis uerba. nec indignis & ingratis sub-
trahit. postquam disciplina uigorem ei
endo peruersas tenuit. donum max gratiæ
ostendit. Nam sub dicitur; Et erat docens. co-
die in templo. Hæc iuxta historiam breuiter tractan-
do transcurrimus sed quia euersam ierusalem
nouimus. atque euersione sua imelius cōmutatā.
quia expulsos Latrones e templo. at que ipsum
iam templum erutum scimus. Debemus ex rebus
exterioribus interioribus aliquam similitudinem
trahere. at que ex euersis edificiis parietum
morum ruinam timere; Uidens ciuitatē fleuit.
enī

super illā dicens: Quia si cognouisses & tu; hoc semel
egit. cum perturam ciuitatem esse nunciauit.
Hoc cotidie redēptor n̄r per electos suos agere
nullatenus cessat. cum quosdam ex bona uita
ad mores reprobos peruenisse considerat; plangit
enī eos qui nesciunt cur plangantur. qui iuxta
salomonis uerba letantur cum malefecerint.
& exultent in rebus pessimis: Qui si damnationē
suam quę eis imminet agnouissent. semet ipsos cum
lacrimis electorum plangerent; Bene autem
perturę anime sententia quę subditur conuenit;
Et quidem in hac die tua quę ad pacē tibi nunc
autem abscondita sunt ab oculis tuis; Suam hic
diem habet anima peruersa. quę transitorio gaudeat
intēpore: Cui ea quę as sunt ad pacem sunt. quia
dum ex rebus temporalibus letatur. dum hono
ribus extollitur. dum in carnis uoluptate resol
uitur. Dum nulla uenturę poenę formidine
terretur. pacē habet in die sua. quę graue dāna
tionis suę scandalum in die habebit aliena; Ibi enī
affligenda est ubi iusti letabuntur. & cuncta quę
modo ei ad pacem sunt. tunc in amaritudinem

rix uertentur quia rixari secum incipit; Cur
 damnationē quam patitur non ex paut cur
malis spiciendis sequentibus oculos mentis clausit;

Unde ei dicitur: Nunc autē abscondita sunt ab oculis
 tuis; Peruersa quippe anima rebus presentibus
 dedita interrenis uoluptatibus resoluta abscon
 dit sibi mala sequentia quia prouidere futura
 refugit que presentē leticiam perturbent;

Dum que in presentis uitę oblectatione se dedent
 quid aliud quam clausis oculis ad ignem uadit.

Unde bene scriptum est: In die bonorū ne in memor
 sis malorum; & unde per paulum dicitur; Qui gau
 dent tam quam non gaudentes sint; Quia & si qua
 est presentis temporis ita est agenda letitia ut
 numquam amaritudo sequentis iudicii recedat
 a memoria; Quatenus ^{dū} mens pauida extreme ulti
 onis timore transfigitur quantum nunc presentis
 letitia tantum post ira subsequens tēperetur;

hinc namque scriptum est: Beatus homo qui semper
 est pauidus; Qui uero mentis est dure corruet in
 malum; Sequentis enim ira iudicii tantotunc distric
 tior portabitur quanto nunc & inter culpas

minime timeatur: Sequitur: Quia uenient dies irae.
& circūdabunt te inimici tui uallo; Qui unquā
sunt humane anime maiores inimici quam maligni
sp̄s. qui hanc a corpore ex euntē obsident. quam
in carnis amore positam deceptoris delectati
onibus fouent. Quam uallo circūdant. quia ante
mentis eius oculos reductis iniquitatibus quas per
petrauit. hanc ad societatem sue damnationis
trahentes cohartant. Ut in ipsa iam extremi
tate uite deprehensa. & a quibus hostibus circū
clausa sit uideat. & tamen eua dendi aditum
inuenire non possit. quia operari iam bona non
licet. que cum licuit agere contēpsit; De quibus
adhuc apte quod sequitur intellegi ualeat; Circū
dabunt te & coangustabunt te undique; Mali
gni quippe sp̄s undiq; animam angustant. quan
do ei non solum operis. uerum & iam locutionis
atq; & iam in super cogitationis iniquitates replicant.
Ut que prius se per multa dilatauit in scelere. ad ex
tremum de omnibus angustetur in retributione; Se
quitur. Et ad terram consternent te. & filios tuos qui in te sunt;
Tunc anima per cognitionē reatus sui ad terram

confertur: cum caro quā uitā suam credidit: redire
 ad puluerem urgetur: Tunc immortē filii illius
 cadunt: cū cogitationes inlicitę que modo ex illa pde
 unt: in extrema uitę ultione dissipantur: Sicut
 scriptum est: In illa die peribunt omnes cogitati
 ones eorum: Que salicę durę cogitationes: intel
 legi & iam per lapidum significationē ualent: Nam
 sequitur: Et non relinquent uite lapidē super
 lapidem: Peruersa & enim mens cum peruersę
 cogitationi adhuc peruersionē adicit: quid aliud
 quam lapidem super lapidem ponit: sed inde structa
 ciuitate super lapidē lapis non relinquitur: quia
 cum ad ultionem suam anima ducitur: omnis ab illa
 cogitationum suarum constructio dissipatur:
 Que aut hoc patitur adiungitur: [†] Eo quod non cogno
 ueris tēpus uisitationis tuę: Prauā quāq; animā
 omnipotens dī modis multis uisitare consueuit:
 Nam assidue hanc uisitat pcepto: aliquando autē
 flagello: aliquando uero miraculo: ut & uera
 que nesciebat audiat: & tamen adhuc superbiens
 atq; contēnens: aut dolore conpuncta redeat:
 aut beneficiis deuicta: malū quod fecit erubescat:

Sed quia uisitationis sue tempus minime cognoscit illis
in extremo uite inimici tradetur. cū quibus in eternū
iudicio damnationis perpetua societate colligatur
Sicut scriptū est; Cum uadis cum aduersario tuo
ad principē in uia. da operam liberari ab illo. ne forte
tradat te ad iudicem. & iudex tradat te exactori.
& exactor mittat te in carcerem; Ad uersarius quippe
nō est in uia. sermo dī contrarius nō carnalibus desi
deriis in presenti uita; A quo ipse liberatur. qui prę
ceptis eius humiliter subditur; Alioquin aduersarius
iudici & iudex tradat exactori; Quia ex sermone
dñi contēpto reus peccator tenebitur in examine
iudicis quem iudex exactori tradet; Quia hunc
maligno spiritui adulationē trahere permittat. ut
compulsam animā ipse ad poenā de corpore ex
igat. que ei ad culpā sponte consensit; Exactor
mittat in carcerem. quia per malignū spm in inferno
retrudatur. quo usque dies iudicii ueniat. ex quo
iam in inferni ignibus simul & ipse crucietur; Exple
ta igitur perditione ciuitatis. quam nos ad pere
untis anime similitudinē traximus. protenus
subditur; Et ingressus in templū. coepit eicere

uendentes & ementes de illo: Sicut tēplū dī in ciuitate
 est: ita in plebe fidelium ur̄ta religiosorum: Et sepe non
 nulli religionis habitū sumunt: & dum sacrorū ordinū
 locū perapiunt scē religionis officiū in cōm mercium terre
 tionis trahunt. Uendentes quippe in tēplo sunt: qui hoc quod ^{neg}
 quibusdam iure cōpetit: ad prēmium largiuntur;
 Iusticiam enim uendere est: hanc pro prēmii accepti
 one seruare; Ementes uero in tēplo sunt: qui dum
 hoc persoluerē proximo quod iustum est nolunt; Dūq;
 rem iuste debitam facere contēhunt: dato patronis
 prēmio emunt peccatum: Quibus benedicatur;
 Domus mea domus orationis est: uos autem fecistis
 illam speluncam latronum: Quia dum non nūquā
 peruersi homines locum religionis tenent: ibi mali
 cę suę gladios occidunt: ubi uiuificare proximos
 orationis suę intercessionē debuerunt; Tēplū quoq;
 & domus dī est: ipsa mens & conscientia fidelium; Que
 si quando in lesione proximi peruersas cogitationes
 profert: quasi in spelunca latrones resident; Et sim
 pliciter gradientes interficiunt: quando in eos qui in
 nullo rei sunt: lesionis gladios defigunt; Mens enī
 fidelium non iam domus orationis sed spelunca latronū

est: quando relicta innocentia & simplicitate sc̄ntas
illud conatur agere: unde ualeat, pximis nocere;
Sed quia contra peruersa hęc omnia uerbis redēp
toris nr̄i pers̄acras paginas indesinenter instrum̄.
nunc usq; hoc agitur: quod factum fuisse phibēt
cū dicitur: ^{Et} erat docens: cotidie intēplo; Cū
enī mentē fidelium adcauenda mala subtiliter
erudit: cotidie ueritas intēplo docet; Sed sciendū
nobis est: quia ueritatis uerbis ueraciter erudim̄.
si extrema nr̄a formidolose & indesinenter aspici
mus: iuxta hoc quod per quendam sapientē dicit̄:
| In omnibus operibus tuis memorare nouissima tua
& in eternum non peccabis; Pensare quippe debe
mus cotidie: quod ex eudē uoce nr̄i redēptoris
audiuimus; Et quidē in hac die tua quę ad pacem
tibi: nunc autē abscondita sunt ab oculis tuis; Dū enī
districtus iudex sustinet: & adhuc manū non exerce
in persecutione: dū enī a retributione ultionis ulti
mę esse quędā tēporis securitas uidetur: debemus
pensare malū quod fecimus: pensantes gemere: ge
mentes uisitare ea quę comisimus peccata indesinen
ter aspiciere: aspicientes flere: flentes abstergere;

Nulla nos prosperitas transitorie leticie dissoluat nec
 mentis nre oculos ea que sunt transitoria obstru
 ant. ne quos ad igne ducant; Si eni districte
 pensetur cuius sit ponderis vix periū ex ore veri
 tatis agnoscat. cū negligentia & futura non p
 spicienti dicitur; Et quidē in hac die tua que
 ad pacem tibi nunc autē abscondita sunt ab ocu
 lis tuis; Nā cogitandū ualde est. quantū nobis
 terribilis erit hora nre resolutio
 qui pauor mentis. quanta tunc
 omnium malorū memoria. que ob
 transactę felicitatis. que formido. & considera
 tio iudicis; Quid ergo nobis esse de presentibus
 ad delectationē debet. quando cunctis simul transeun
 tibus non ualeat transire quod imminet. quando
 & hoc funditur finitur quod diligitur. & illud
 incipitur ubi dolor nūquam finitur; Tunc
 maligni sps i egredientes anima sua opera
 requirunt. tunc mala que suaserunt repli
 cant. ut so qā ad tormenta trahant; Sed cur
 hoc deperuersa solū modo anima dicimus. cū
 ad electos quoq; egredientes ueniant. & suū

in illis si preualeant aliquid requirant; Unus autē
in hominibus extitit; qui ante passionē suā libera uoce
dixit; Jam non multa loquar uobis cū uenit enim
princeps mundi huius; & in me non habet quicquā.
Quia hunc mortālē hominē uidit; suum in illo
mundi princeps aliquid inuenire posse se cre-
didit; Sed sine ullo peccato a mundi corrupti-
one exiit; qui sine peccato ad mundū uenit;
hoc de se contra mundi principē nec
petrus dicere presūpsit; qui audi-
re meruit; Que cū que ligaueris super
terrā; ligata erunt & in cęlis; & quod cū que
solueris sup terrā; solutū erit & in cęlis; hoc nec
paulus dicere presūpsit; qui prius quā mortis
debitū solueret; ad tercia cęli secreta peruenit;
hoc nec iohannes dicere ausus est; qui p amore
p apuo in redēptoris sui pectore in cęna recu-
bit; Nam cū ppheta dicat; Ecce enī iniquita-
tabus conceptus sum; & in delictis peperit me
mater mea; Sine culpa in mundo eē n̄ potuit;
qui in mundū cū culpa uenit; hinc nāque isdē
ppheta ait; Non iustificabitur in conspectu tuo

137
omnis uiuens. hinc salomon ait. Non est homo iustus
in terra. qui faciat bonū & non peccet; hinc iohan
nes dicit. Si dixerimus quia peccatū non habemus.
ipsi nos seducimus. & ueritas in nobis non est; hinc
iacobus ait; In multis enī offendimus omnes; Constat
enī quia omnes qui de carnis delectatione con cepti
sunt. in eorum p auldubio uel actione uel locuti
one. uel cogitatione. aliquid suum princeps huius
mundi habuit. Sed idcirco illos uel post rapere
uel prius tenere. non potuit. quia eos ille a debi
tis suis eripuit. qui p nobis sine debito mortis debitū
soluit; ut nos ideo sub iure hostis nr̄i debita nr̄a non
teneant. Quia p nobis mediator dī & hominū homo
xp̄s ih̄s gratis reddidit. quod non debebat; Qui enim
p nobis mortē carnis indebitam reddidit. nos a debita
animę morte liberauit. Ait ergo; Uenit enī princeps
mundi huius. & in me non habet quicquā; Unde
curandū nob̄ est. et cū magnis cotidie fleatibus cogi
tandū. quā seuus. quā terribilis sua in nobis opera
requirit. in die nr̄i exitus. princeps huius mundi
ueniat; Si etiam ad dīm carne morientē uenit. & in
illo aliquid que sit. In quo suū inuenire nil potuit.

Quid itaque nos miseri dicitur: quid acturi sumus: qui
innumera mala commisimus; Quid requirenti ad
uersario: & multa sua in nos inuenienti dicimus:
nisi solum quod nobis est certum refugium solida
spes: quia unum cum illo facti sumus: in quo prin-
ceps huius mundi: & suum aliquid requirit:
& inuenire minime potuit; quoniam solus est inter mor-
tuos liber: & a peccati iam seruitio uera liber-
tate soluumur: quia ei qui uere est liber unusus;
Constat enim nec negare possumus: sed ueraciter
fatemur: quia princeps huius mundi habet in
nobis multa: sed tamen mortis nostre tempore: iam
nos rapere non ualeat: quia eius membra effe-
cti sumus: in quo non habet quicquam: Sed quod
perditum est: quod eidem redemptori nostro perfidem iun-
gimur: si ab eo moribus disiungamur; Ipse ete-
nim dicit: Non omnis qui dicit michi domine domine intra-
bit in regnum celorum; Recta ergo opera: fidei
recte coniungenda sunt; Mala que fecimus: per
cotidiana lamenta diluamus; Transactas nostras
nequicias surgentia ab amore dei & proximi recta
opera superent; Nulla que possumus fratribus:

198
impendere bona recusemus; Neq; enī aliter re
dēptoris nri membra efficiamur nisi inherendo dō
& conpatiēdo proximo; Sed quia ad amorē
dī & pximi plerūq; corda audientū plus exēpla
quam uerba excitant. caritati ur̄e studeo indi
care. quod is qui preſto eſt filius meus epipha
nius diaconus. iſauria prouincia exortus. in uicina
factū terra lyconie ſolel narrare miraculum;
At enī quod in ea quidē martyrū nomine uite
ualde uenerabilis monachus fuit. qui ex ſuo
monaſterio uisitacionis gr̄a ad aliū monaſteriu
ten debat. cui ſpiritalis pater pr̄e erat; Per
gens itaque leproſum quendā quē denſis
uulncribus elefantinus morbus per membra
ſedaauerat inuenit in uia. uolentē ad ſuum
hoſpiciū redire. & pr̄e laſſitudine non ualen
tem; Ipſo uero tonere ſe habere perhibebat
hoſpiciū. quo iſdē martyrū ire feſtinabat;
Uir autē dī eiusdē leproſi laſſitudinē miſeratus.
palliū quo ueſtiebatur in terrā protenus pro
iecit & expandit. ac de ſuper leproſum poſuit;
Eūq; ſuo pallio undiq; conſtrictū ſup humerū

Leuauit. se cūq; deuertens detulit. Cūq; iam mo-
nasterii foribus p̄p̄inquaret. spiritalis pater eius de
monasterii magnis clamare uocibus coepit; Currite.
ianuas monasterii cius aperite. quia frater n̄r mar-
tyrius uenit. dñm portans; Statim uero ut marty-
rius ad monasterii aditū peruenit. is qui leprosus
esse uidebatur de collo eius exiliens. & in ea specie
apparetis. quā recognosci ab hominibus solet; Re-
dēptor humani generis dñs homo xp̄s ih̄s ad celum
martyrio aspiciente rediit. ei q; ascendens dixit;

Martyri tu non erubuisti me super terrā. ego te
non erubescam super c̄los; Qui sc̄i uir mox ut
monasteriū est ingressus. ei pater monasterii
dixit; frater martyri ubi est quē portabas. cui ille
respondens dixit; Ego si sc̄issem quis esset. pedes illius
tenissem; Tunc is dē martyrrius narrabat. quia cū
eum portasset. pondus eius minime sensisset; Nec
mirū. quomodo enī pondus sentire poterat. qui
portantem se portabat; Qua in re pensandū nobis
est. quantū fraterna cōpassio ualeat. quantū nos
omnipotentī dō misericordię uiscera coniungant;

Inde enī ei qui est super ōnia p̄p̄inquamur. unde nos
p̄ cōpassionē p̄mi & iā sub nos m̄ & ipsos deponim; In rebus
corporalib; nemo alta tangit. nisi qui tenditur;

129
In reb; uero spiritalib; certum est. quia quanto
plus per cōpassionē adtrahimur. tanto alius uerius p
pinquamus; Ecce autē redēptori generis humani
ad edificationē nrām minime sufficit. quod in extre
mo iudicio dicturū esse phibuit. quā diu fecistis uni
de his fratribus meis. mihi fecistis. nisi & ante iudicium
hoc in se ostenderet. quod dixisset. ut uidelicet demon
straret. quia quis quis nunc bona opera indigentibus
exhibet. ei hec specialiter inpendit. cuius hec amore ex
hibuerit; Et tanto plus quisq; maiorē mercedē recipit.
quantū nec eū despicit. qui amplius despiciendus uide
tur; Quid enī inhumana carne sublimius carne xpi.
que est sup anglos exaltata; Et quid inhumana
carne abiectius carne Lepsi. que tumescens
uulneribus sanditur. ex alantibus foetoribus
impletur; Sed ecce in specie Lepsi apparuit. &
qui est reuerendus sup omnia. uideri despectus.
infra omnia non dedignatur; Cur hoc. nisi ut nos
sensu dardiores admoneret; Quatenus quisquis
ei qui in celo est festinat assistere. humiliari inter
ra. & cōpati & iā abiectis & despicabilibus sribus non
reusit; Loqui caritati ur̄e sub breuitate de cre
uerā. sed quia non est in homine ur̄a eius. de currens

sermo retinere non potens quem disponit
ipse de quo loquimur. qui uiuit & regnat
cū patre in unitate sp̄s̄s̄o p̄ omnia sc̄ta sc̄torū
nullo tēp̄. Dixit ih̄s discipulis suis. Amen
parabolā hanc; homo quidā erat diues
& induebatur purpura & bysso. & epula
batur cotidie splendide. & reliqua.

IN UERBIS SACRI E LOQUI FR̄S KARISSIMI
prius seruanda est ueritas historie. & post
mo dū requirenda spiritalis intelligentia
allegorie; Tunc nāq; allegorie fructus
suauiter arpitur. cū prius p̄ historiā ueri
tatis radice solidatur; Sed quia nonnumquā
allegoria fidē edificat. & historia mora
litate. nos qui auctore dō iam fidelibus
loquimur. non ab rē credimus. si ipsum
loquendi ordinē post ponamus. Quatenus
qui firmā iā fidem tenetis. prius de allegoria
aliquid breuiter audire debetis; Et quod
uobis de moralitate historie ualde est ne
cessarium. hoc in expositionis nr̄e ordine
seruetur extremū; Quia & plerūq; solent
melius recoli. que contingit post modum

audiri; Sensus ergo allegoricos subbreuitate
transcurramus: ut ad moralitatis latitudinem
adus uenire ualeamus; homo quidam erat
diues: qui induebatur purpura & bysso. &
epulabatur cotidie splendide; Quae fr̄s
c̄m̄i. quae diues iste qui induebatur pur
pura & bysso. & epulabatur cotidie splen
dide. nisi iudaicū populū signat. qui cultū
uitae exterius habuit. qui acceptae legis de
licius ad uitoreū usus est non ad utilitatem;
Quem uero lazarus ulceribus plenus. nisi
gentilem populū figuraliter exprimit.
qui dum conuersus ad d̄m peccata sua con
fiteri non erubuit. huic uulnus in carne fuit.
In carnis quippe uulnere uirus a uisceribus
trahitur. & foras erumpit; Quid est
ergo peccatorū confessio. nisi quedam uul
nerum ruptio. quia peccati uirus salubriter
aperitur in confessione. quod pestifera
latebat in mente. Uulnera & enī carnis
in superficiem trahunt humorē putre
dinis; Et confitendo peccata. quid aliud

agimus. nisi malū quod in nobis latebat aperimus.
sed lazarus uulneratus cupiebat saturari de micis que
cadebant de mensa diuitis. & nemo illi dabat. Quia
genitale quēq; ad cognitionē legis admittere
superbus ille populus despiciebat. qui dum
doctrinā legis non ad caritatē habuit. sed ad elati
onē quasi de acceptis opibus tumuit. Et quia ei
uerba defluebant de scientia. quasi micę cadebant
de mensa. At contra iacentis pauperis uulnera
lingeant canes. Nonnū quā solent in sacro elo
quio. per canes predicatorēs intellegi. Canū & enī
lingua uulnus dū lingit curat. quia & doctores
sā dum in confessione peccati nrī nos instruunt.
quasi uulnus mentis per linguā tangunt. Et quia
nos loquendo a peccatis eripiunt. quasi tangendo
uulnera ad salutem reducunt. Quia enī canū
nomine predicatorū lingua signatur. dño per
psalmistam dicitur. Lingua canū tuorū. ex inimicis
ab ipso. Ex iudeis quippe infidelibus sā predica
tores electi sunt. quia in assertionē ueritatis
contra fures latrones que uenientes magnos pro
dño ut ita dicam latratus dederunt. Quo contra

141
de quorundam reprobatione dicitur; [†] Canes muti non
uolentes latrare. Quia igitur predicatorēs scī peccata
damnant confessionem uero peccatorū approbant.
dicentes. Confitemini alterū peccata uīx & orate
pro inuicem ut saluemini; [†] Uulnera lazari canes lingunt;
S cī & enī doctores dum genitaliū confessiones accipiunt.
mentium uulnera saluti restituant; Unde & bene
lazarus interpretatur aductus; Quia ipse hunc
ad ereptionē uiuant. qui eius uulnera per lingue
correptionē curant; Potest & iā per linctionē canū.
[†] Lata adulantium lingua signari; Adulantibus &
enim uulnera nra lingere est. quod plerū que
solent & iam ipsa mala que nos in nobis reprehen
dimus improbo fauore laudare; [†] Contigit uero ut
ut ter q; moretetur. diues qui in duebatur pur
pura & bisso. sepultus in inferno. In sinu uero abrahe
lazarus ab angelis ductus est; Quid abrahe sinus.
nisi secretā requiē significat patris. de qua ueritas
dicit; Multi ueniunt ab oriente & occidente & re
cumbent cum abraham & ysac & iacob in regno
celorum; filii autem regni eiciuntur in tenebras
exteriores; Qui enim purpura indutus dicitur.

recte regni filius uocatur: Qui de longinquo
ad uidendū lazarū oculos leuat. quia dum per
damnationis sue supplicia infideles inimo sunt.
fideles quosque ante diem extremū iudicii
super se in reque attendunt. quorū post
gaudia contemplari nullatenus possunt;
Longe uero est quod conspiciunt. quia illuc
per meritam non attingunt. In lingua autē
amplius ardere ostenditur. cū dicit. Mitte
lazarū ut intingat extremū digiti sui
in aqua. ut refrigeret linguam meā quia cru
cior in hac flamma; Infidelis populus uer
ba legis in ore tenuit. que opere seruare
contempsit. Sibi ergo amplius ardebat. ubi se
ostendit scire quod facere noluit; Quap
pter bene de docas & negligentibus per
salomonem dicitur; Omnis labor hominis
in ore eius. sed anima illius non implebitur;
Quia quis hoc solummodo laborat ut sciat qd
loqui debeat. Ab ipsa refectione sue scientie
mente uacua ieiunat; Ab extremo digito se
tangi desiderat. quia eternis supplicis datus

142
dptat operatione iustorū uel ultima partia
pari; Cui respondetur quod in hac uita bona
reaperet. quia omne suum felicitate transito
ria putauit habere; hic & enī possunt & iusti
bona nec tamen hęc in re compensatione re
apere. quia dū meliora id est eterna appetunt
eorū iudicio que libet bona affuerint cum scīs
desideriis aestuant bona minime uidentur.
Unde dauid propheta qui regni diuiciis multis
obsequiis fulciebatur. quamuis & hęc ad
necessitatē bona esse conspiceret. uni tamen
singulariter bono. inhiante aestuabat dicens.
Michi autē adherere dō bonū est; Inter hęc
uero notandum est quod ei dicitur. memen
to fili; Ecce enim abraham filium uocat.
quem tamen a tormento non liberat; Quō
huius infidelis populi precedentiē patres
fideles. quia multos a sua fide deuasse consi
derant. eos nulla compassione a tormentis
eripiunt. quos tamen per carnē filios reco
gnosunt; In tormentis autē diues positus.
quinque fratres habere se perhibet

+ Quia superbus iudaicus iste populus qui ex magna iam
parte damnatus est. sequaces suos quos sup̄ terrā
reliquit. quinque sensibus corporis deditos nouit.
Quinario ergo numero fr̄s quos reliquerat expr̄i
mit. quia eos ad spiritalē intelligentiā non assur
gere. in inferno positus gemit. Petat. ut ad eos
lazarus mittatur. Cui quia moysen & prophetas
habeant dicitur. Sed ait. quia non credunt nisi
quis ex mortuis resurrexerit. Cui protenus re
spondeatur. Si moysen & prophetas non audi
unt. neq; si quis ex mortuis resurrexerit credent.
Certe de moysē ueritas dicit. Si crederetis moysi. cre
deretis utiq; & mihi. Deme ille scripsit. Impletur
ergo. quod per habrahe responsionē dicitur. Ex
mortuis enī dñs resurrexit. sed iudaicus
populus qui moysi credere noluit. ei & iam qui
resurrexit a mortuis. credere contēpsit. ad eum
de quo moyses locutus est non peruenit. hęc nos
fr̄s cū pro indagandis allegorie mysteriis succine
te trancurrisse sufficiat. nunc ad intuendam laus
rei geste moralitatē animus recurrat. Homo
quidam erat diues. qui induebatur purpura &

142

byffo. & epulabatur cotidie splendide; & erat quidā mendicus nomine Lazarus. qui iacebat ad ianuā eius. ulceribus plenus. Nonnulli putant præcepta ueteris testamenti districtiora esse quā noui; Sed hi nimirū in pro uida consideratione falluntur. In nullo enī non tenatia sed rapina multatur; Ibi res iniuste sublata restituta one quadrupli puniuntur; hic autē diues iste non abstulisse aliena reprehenditur. sed propria non dedisse; Nec dicitur quia uī quēpiā oppressit. sed quia in acceptis rebus se exauit; hinc ergo hinc sum opere conligendū est. quia poena multandus sit qui aliena diripit. si inferni damnatione percutatur. qui propria non largitur; Nemo itaq; securū se estimet dicens. ecce non aliena rapio. sed concessis licite rebus fruor; Quia diues iste non idcirco puniendus est. quā aliena abstulit. sed quia acceptis rebus semel ipsum male dereliquit; hoc q; solū fuit. quod hunc in inferno tradidit. quia in sua felicitate timidus non fuit. quia per accepta dona ad usum arrogantiæ inflexit. quia uiscera pietatis ignorauit; Quia peccata sua redimere etiā cū sibi habundaret & precio noluit; Et sunt nonnulli qui cultum subtiliū preciosarū uestiū non putant

esse peccatū; Quod si uidelicet culpa non esset: nequa
quā sermo dī tam uigilanter exprimeret. quod di
ues qui torquetur apud inferos bysso & purpura in
dutus fuisset; Nemo quippe uestimenta preciosa nisi
ad inanē gloriā querit: uidelicet ut honorabilior
ceteris esse uideatur; Nam quia p̄ sola inani gta
uestimentū preciosius queritur res ipsa testatur:
quod nemo uult ibi preciosis uestibus indui. ubi
ab aliis non possit uideri; Quā culpā possumus melius
ex diuerso colligere quia si abiectio uilis indumentū
uiras non esset: euuangelista uigilanter de iohanne
non diceret. Erat indutus pilis camelorū; Sed notan
dum nobis magno perere est: in ore ueritatis de sup
bo diuite & humili paupere. quantus sit ordo nar
rationis; Ecce enī dicitur: homo quidā erat diues &
p̄tenuis sub inferatur; Et erat quidam mendicus no
mine lazarus; Certe in populo plus solent nomi
na diuitū quā pauperū scribi; Quid est ergo qđ
dñs de paupere & diuite uerbū faciens. nomen
pauperis dicit. & nomen diuitis non dicit. nisi qđ
dī humiles nouit atq; approbat. & superbos
ignorat; Unde & quibusdam demiraculorū

144

uirtute superbientibus in fine dicturus est; Nescio
uos unde sitis discedite a me omnes qui operamini
iniquitatē; At contra moysi dicitur: noui te ex
nomine; At ergo de diuitē homo quidā; At de
paupere egenus nomine Lazarus; Ac si aperte
dicat; Paupere humilē scio superbū diuitem
nescio; Illū cognitū per approbationē habeo;
hunc per iudiciū reprobationis ignoro; Pensandū
nobis est. Et iam conditor n̄r omnia quanta con
sideratione dispensat; Una & enī res non pro
una rē agit; Nā ecce plenus ulceribus men
dicus Lazarus ante ianuam diuitis iacet; Quia de re
una dñs duo iudicia expleuit; habuisse & enī
fortasse aliquā excusationē diues. si Lazarus
pauper & ulcerosus ante eius ianuā non iacuisse.
si remotus fuisset. & si eius inopia non esset illius
oculis inportuna; Rursum si longe esset diues
ab oculis ulcerosi pauperis. minorē tolerasset
in animo tēptationē pauper; Sed dū egenum
& uulneratū ante ianuam diuitis & delicias afflu
entis posuit. in una eadem que rē & exiutione

pauperis non misererent diuiti. cumulū damnationis intu-
lit. Et rursū ex uisione diuitis. tēptatū cottidie
pauperē probauit. [†]Quantas nāq; hunc egenum
& uulneribus obsessum tēptationes creditis in sua
cogitatione tolerasse. cū ipse egeret pane & non
haberet & iam salutē. Atq; ante se diuitē cerneret.
salutē & delicias habere cum uoluptate. Se dolore
& frigore affici. illū gaudere conspiceret bysso & pur-
pura uestiri. Se deprimi uulneribus. illū diffluere
acceptis rebus. Se egere. illū nolle largiri. Quantum
putamus frī cū tunc in corde pauperis tumultus
temptationis fuit. cui certe poterat ad poenā suf-
ficere paupertas. & iam si sanus fuisset. Rursū suf-
fecisset egritudo. & iam si subsidiū adesset. Sed ut
probaretur amplius pauper. simul hunc & paupertas
& egritudo tabesceret. Atq; insuper uidebat. pce-
dentē diuitē. obsequentibus cunctis fulari. & se in
opia & infirmitate a nullo uisitari. Nam quia nemo
ei ad uisitandū aderat. testantur canes. qui licen-
ter uulnera lingebant. Ex una ergo re omni-
potens dī duo iudicia exhibuit. [†]dū Lazarū pauperē

145
ante ianuā diuitis iacere permisit. ut & diues impi
us dānationis sibi auget & ulcionē. ut tēptatus pau
per cresceret & ad remunerationē. Conspiciebat
ille cottidie cui non miseretur. iudebat iste
de quo pbaretur. Duo inferius corda. sed unus
desuper inspector. qui & hunc tēptando exer
cebat ad gloriā. & illum tolerando expectabat ad poen
[†] Nam sequitur. factū est autē ut moreretur
mendicus. & portaretur ab angelis in sinū abrahe.
Mortuus est autē & diues. & sepultus est in inferno.
Qui nimirū diues eū cui in hac uita misereri noluit.
in suo iam supplicio positus patronū querit. Nā
ecce subiungitur. Quia eleuans oculos suos cum
esset in tormentis. uidit abrahā a longe. & Lazarū
in sinu eius. & ipse clamans dixit. Pater abrahā
miserere mei. & mitte Lazarū ut intingat^u extre
mū digiti sui in aqua. ut refrigeret linguā meā.
quia crucior in hac flāma. O quanta est subtili
tas iudiciorū dī. o quā districte agitur bonorū ac
tuū malorūq; retributio. Certe superius dictū ē.
quia in hac uita Lazarus cadentes micas demensa
diuitis querebat. & nemo illi dabat. Nunc de supplicio

diuitis dicitur: quia de extremo digito Lazari distil-
lari aquam more suo concupiscit; hinc ergo hinc
fr̄i colligite: quanta sit districtio seueritatis d̄i;
Diues enī iste qui uulnerato pauperi mensē suę
uel minima dare noluit: in inferno positus usq;
ad minima querenda peruenit; Nam guttā aque
petit: qui micās panis negauit: Sed notandū
ualde est quid sit quod diues in igne positus:
linguā suā refrigerari petit; Mos quippe est
sacri eloqui: ut aliquando aliud dicat: sed ex
eo dē dicto aliud innuat; Superius autē hunc
superbū diuitē dñs non loquacitate uacantem
dixerat: sed superflue conuiuante⁺; Neq; hunc
de loquacitate narrauit: sed cū elatione & te-
nacia: de edacitate peccasse; Sed quia habun-
dare in conuiuuiis loquacitas solē: is qui hic male
conuiuatus dicitur: apud infernū grauius in
lingua ardere phibetur; Prima nāq; in ale-
conuiuantiabus famulatur culpa loquacitatis:
post loquacitatē uero ludendi & iā leuitas seq̄t̄;
Nā quia edacitatē lusus sequatur: testatur sacra
scriptura que ait; Sedit populus manducare:

& bibere & surrexerunt ludere. Sed prius quā
 ad lusum moueatur corpus. ad iocosa uerba
 inania mouetur lingua. Quid ergo est quod
 inuitur quia in tormentis positus diues. Lin-
 gua suam refrigerari postulat. nisi quod is qui con-
 uiuando magis de loquacitate peccauerat
 per retributionis iusticiā. in lingua atrocius ar-
 debat. Sed cum graui ualde est, pauore
 pensandū. hoc quod per habrahe responsi-
 onē dicitur. fili recordare quia recepisti bona
 inuita tua & lazarus similiter mala. Nunc autē
 hic consolatur. tu uero cruciaris. Ista fr̄s cōmū
 sententia. pauore potius indiget. quā expo-
 sitione. Nam si qui estis qui in hoc mundo ex-
 terioris boni aliquid accepistis. ipsum ut
 ita dicā donū exterius pertimescere debeatis.
 ne uobis pro quorundā uirōrū actiū recon-
 pensatione sit datum. ne iudex qui hic bona
 exteriora restituit. a retributione boni in animi
 repellat. Ne honor hic uel diuicię non ad
 iumentū uirtutis. sed remuneratio sit laboris.
 Ecce enī dū dicitur recepisti bona inuita tua.

indicatur & diues iste bonum aliquid habuisse
ex quo in hac uita bona receperit; Rursumq;
dum de Lazaro dicitur quia recepit mala
profecto monstratur & Lazarum habuisse malum
aliquid quo purgaretur; Sed mala Lazari
purgauit ignis inopie & bona diuitis remu-
nerauit felicitas transeuntis uite; Illum pau-
peritas afflixit & terfit; istum habundantia
remunerauit & reppulit; Qui cumq; ergo
bona in hoc seculo habeat. cum uos bona egisse
recolitis. ualde de ipsis pertimescite. ne concessa
uobis prosperitas. eorundem remuneratio sit ho-
norum; Et cum quoslibet pauperes non nulla
reprehensibilia perpetrare conspiciatis. nolite
despicere. nolite desperare. quia fortasse quos
superfluitas tenuissime prauitatis inquinat. camini
paupertatis purgat; De uobis omnino pertimescite.
quia non nulla ^{& iam} male acta prospera uita secuta
est; De illis uero sollicite pensate. quia eorum uita
magistra paupertatis cruciat. quo usq; ad uite
rectitudinem perducatur; Sequitur; Et in his om-
nibus inter nos & uos caos magni firmatatum

147
est. ut hi qui uolunt hinc ad uos non possint. neque
inde huc transire. Quia in re ualde querendū
est. quomodo dicatur. hi qui uolunt ad uos transire
non possint; Quia enī hi qui in inferno sunt. ad bea-
torū sortē transire cupiunt dubiū non est; Qui
uero iam in beatitudinis sorte suscepti sunt. quo
pacto dicatur. quia transire ad eos qui in inferno
cruciantur uolunt. sed sicut transire reprobi ad
electos cupiunt. id est a suppliciorū suorū afflicti-
one migrare. ita ad afflictos atq; in tormentis po-
sitos transire. iustorū est mente ire p̄ misericor-
diā. eosq; uelle liberare; Sed qui uolunt de
beatorū sede ad afflictos atq; in tormentis posi-
tos transire non possunt. quia iustorū anime quā-
uis in sue naturę bonitate misericordiā habeant.
iam tunc auctoris sui iusticie coniunctę tanta
rectitudine constringuntur. ut nulla ad rep-
bos cōpassione moueantur; Ipsi quippe iudici
concordant cui in herent. & eis quos eripere
non possunt. nec ex misericordia condescendunt.
Quia tanto illos tunc a se uidebunt extraneos.

quanto & ab eo quē diligunt auctore suo
conspiciunt repulsos; Nec iniusti ergo ad
beatorū sortē transeunt. quia damnatione
perpetua constringuntur; Nec iusti tran
sire ad reprobos possunt. quia erecti & iam
per iusticiā iudicis. eis nullomodo ex aliqua
cōpassione miserentur; Sed post quā arden
ti diuiti de se spes tollitur. eius animus ad
propinquos quos reliquerat recurrit.

Quia reprobōrū mentē poena sua quando q;
inutiliter erudit ad caritatē. ut iā tunc
& iam suos spiritualiter diligant. qui hic
dū peccata diligerebant. nec se amabant.
Unde nunc dicitur; Rogo ergo te pater.
ut mittas eū in domū patris mei; habeo
enī quinque fr̄s ut testetur illis. ne & ipsi
ueniant in hunc locū tormentorū; Qua
inrē notandū est ardena diuiti. quanta
ad supplicū cumulantur; Ad poenā nāq;
suam. ei & cognitio seruatur & memoria;
Cognoscat enī lazarū quē despexit. fratrū
quoq; suorū meminit quos reliquit. p̄fecta

148
quippe ei ulao de paupere non esset. si hunc in
retributione non recognosceret. Et perfecta
poena in igne non esset. si non hoc quod ipse
patitur. etiam in suis timeret. Ut ergo pecca-
tores in supplicio amplius puniantur. et eorum
uident gloriam quos contempserunt. et de illorum
etiam poena torquentur. quos inutiliter ama-
uerunt. ⁺ Credendum uero est quod ante re-
tributionem extremi iudicii iniusti in requie
quos iustos conspiciunt. ut eos uidentes in gau-
dio. non solum de suo supplicio. sed etiam de illo-
rum bono crucientur. Iusti uero in tormentis
semper inueniuntur iniustos. ut hinc eorum
gaudium crescat. quia malum conspiciunt.
quod misericorditer euaserunt. Tanto quoque
maiores ereptori suo gratias referunt.
quanto uident in aliis. quid ipsi perpetuati
essent derelicti potuerunt. Nec illam tantam
beatitudinis claritatem apud iustorum animam
fiscat aspecta poena reproborum. quia ubi
iam compassio miserie non erit. minuerit
proculdubio beatorum letitiam non ualebit.

Quid autē mirū si dū iusti iniustorū tormenta
conspiciunt. hoc eis eueniat in obsequio gaudi
orū. quando & in pictura niger color subster
nitur. ut albus uel rubens clarior uideatur.
Sicut dictū est. tanto bonis sua gaudia ex cres
cunt. quanto eorū oculis damnatorū mala
subter iacent. que euaserunt. Et quāuis eis
sua gaudia ad perfrueudū plene sufficiant.
mala tamen reprobōrū. absq; dubio semper
aspiciunt. Quia qui creatoris sui claritatem
uident. nihil in creatura agitur. quod uideri
non possunt. Petenti autē diuiti ut lazarus
mittatur. ab habrahā p̄tenuis respondetur.
habent moysen & p̄phetas. audiant illos. Sed
qui dī uerba despexerat. hec audire non
posse suos sequaces estimabat. Unde respon
dit diues. Non pater mi. sed si quis ad eos ex
mortuis ierit credent. Cui ueraci max̄ senten
tia dicitur. Si moysen & p̄phetas non audiunt.
neque si quis ex mortuis resurrexerit credent
ei. Qui nimirū qui uerba legis despiciunt. re
dēptoris p̄cepta qui ex mortuis resurrexit.

149
quanto subtiliora sunt. tanto hec difficilius imple-
bunt. Minus est enī quicquid per legē dicitur.
quā hoc quod per dñm iubetur. Illa enī dari
decimas præcipit. redēptor uero n̄r ab his qui
perfectionē secuntur. omnia dimitta iubet.
illa peccata carnis refecat. redēptor uero n̄r
inlicitas & iā cogitationes dānat. Si ergo moy-
sen & prophetas non audiunt. neq; si quis ex
mortuis resurrexerit. credent ei. Quia hi
qui uiliora legis præcepta implere negle-
gunt. saluatoris n̄ri mandatis alioribus
oboedire quando conualescunt. & nimirum
constat. quia cuius implere dicta rennuunt.
ei procul dubio credere recusant. hec nos
de ipsa rei geste consideratione dixisse suf-
ficiat. Sed uos fr̄i c̄m̄i & requiē lazari. & poe-
nā diuitis. cognoscentes. solleter agite. culpārū
ur̄arū intercessores querite. at q; ad uocatos
uobis indie iudicii pauperes p̄curate. Multos
& enī nunc lazarus habetis ante ianuas ur̄as
uacēt^{tes}. at q; his indigent que uobis iā sacrat^{es}
cotidie demensa cadunt. Verba sacre lectionis.

debent nos instruere ad implenda mandata
pietatis; Cotidie Lazarū si querimus inue
nimus cotidie Lazarū & si non querimus cer
nimus; Ecce importune se pauperes offerunt
rogant nos qui tunc pro nobis intercessores
ueniant; Certe nos omnino rogare debemus
& tamen rogamur; Videte sinegare debemus
quod petamur quando patroni sunt qui petunt.
Nolite ergo misericordie tēpora perdere.
nolite accepta remedia dissimulare; Ante
supplicium cogitate desupplicio cū quoslibet
in hoc mundo abiectos aspiciatis. Et si qua re
prehensibilia esse eorū uideantur nolite
despicere quia fortasse quos morū infirmi
tas uulnerat. medicina paupertatis curat;
Quorū si qua sunt talia que debeant uire
reprehendi. hęc si uultis ad usum ur̄e mer
cedis inflectatis. ut ex ipsis eorū uicis cumu
lentur uobis in crementa pietatis. quatenus
panē pariter de eis & uerbū accipiant;
Panē refectionis. cū uerbo correptionis;
Et duo a uobis alimenta percipiat qui unū

450
quererat. dū & exterius cibo. & interius saci-
atur eloquio; Pauper ergo cū rephensi-
bilis cernatur moneri debet. & despicia non
debet. Si uero reprehensionis nihil habet.
uenerari sumopere sicut intercessor debet.
Sed ecce multos cernimus. quis cuius merito
sit nescimus; omnes ergo uenerandi sunt.
Tanto q; necesse est ut omnibus te humiliare
debeas. quanto quis sit xp̄s ignoras. Rem
fr̄i refero. quā bene is qui preſto est frater
& conpresbiter meus speciosus nouit. Codē
tēpore quo monasterium petii. anus quēda
redēpta nomine. inſāmoniali habitu consti-
tuta in urbe hac iuxta beatę marie ſēper
uirginis ecclesiam manebat. hęc illius irun-
dinis discipula fuerat. quę magnis uirtutibus
pollens. super prenestanos montes uitā here-
miticā duxisse ferebatur. huic due in eodē habitu
discipule aderant. una nomine romula. & al-
tera quę nunc adhuc super est. quā quidē
facie scio sed nomine nescio; Trestia q; hęc in
uno habitaculo commanentes. morū quidē

diuicijs plenam sed tamen rebus pauperē uitam
ducebant. hęc autē quā pręfatus sum romula
aliā quā prędixi condiscipulā suā magnis uitę me
ritis anteibat. Erat quippe mirę paciencię. sumę
oboediencię custos oris sui ad silenciū. Studiosa ual
de ad continuę orationis usum. Sed quia plerum
q; hi quos perfectos homines aestimant. adhuc in
oculis summi opificis aliquid imperfectionis ha
bent. Sicut sepe imperta homines nec dum
perfecte sculpta sigilla conspiciamus. etiā quasi
perfecta laudamus. Quę adhuc artifex conside
rat & limat. laudari iam audeat. & tamen ea tun
dere meliorando non desinit. hęc quā prędi
ximus romula ea quā greco uocabulo medici paralysin
uocant. molestia corporali percussa est. multis q;
annis in lectulo decubans pene omni iacebat men
brorū officio destituta. Nec tamen hęc ea dem
eius mentē ad impacienciā flagella perduxerant.
Nam ipsa ei detrimenta membrorū. facta fue
rant incrementa uirtutū. Quia tanto sollicitius
ad usum orationis excreuerat. quanto & aliud
quod libet agere nequaquā ualebat. Nocte

151

igitur quadā eandē redēptā quā prefatus sum
que utrasq; discipulas suas filiarū loco nutrebat
uocauit dicens: Mater ueni. mater ueni; Que
max cū alia eius condiscipula surrexit. sicut utris
q; referentibus & multis reseadē claruit. & ego
quoque in eodē tēpore agnouit; Cūq; noctis me
dio lectulo iacentis assisterent. subito cęlitis lux
emissa. ōne illius cellulę spaciū impleuit; Et splen
dor tantę claritatis emicuit. ut corda assistentiū
inestimabili pauore perstringeret; At q; ut post
ipse referabant. omne in eis corpus obrigesceret
& in subito stupore remanerent; Coepit nāque quasi
cuiusdā magnę multitudinis ingredientis sonitus
audiri. ostium cellulę concita. ac ingrediētiū
turba premeretur. at q; ut dicebant intrantiū
multitudinē sentiebant; Sed nimietate timoris &
luminis uidere nihil poterant. quia eorū oculos
& pauor depresserat. & ipsa tanta luminis claritas
reuerberabat; Quā lucē ptenus miri odoris est
fraglantia subsequuta. ita ut earū animum. quia lux
emissa terruerat. odoris suauitas refoueret; Sed cū
uim claritatis illius ferre non possent. coepit

eadē[†] romula assistentē & timentē redēptā suorū
morū magistrā blanda uoce consolari dicens;
Noli timere mater non morior modo; Cū que
hoc crebro diceret paulatī lux que fuerat
emissa sub tracta est sed is qui subsecutus est odor
remanit; Sic que dies secundus & tertius transit
& aspersa fragrantia odoris remaneret; Nocte
igitur quarta eandē magistrā suā iterū uoca
uit qua uemente uaticū petit & accepit; Nec
dū uero eandē redēpta uel alia eius discipula
alectulo iacentis abcesserant & ecce subito in
platea ante eiusdē cellule ostiū duo chori psal
lentū confiterunt & sicut se dicebant sexus exuo
cibus discreuisse psalmodie cantus dicebant uiri
& femine respondebant; Cūq; ante fores cellule
exhiberentur celestes exequie scā illa anima car
ne soluta est; Qua ad celū ducta quanto chori psal
lentū alius ascendebant tanto coepit psalmodia
leuius audiri quo usq; & eiusdē psalmodie sonitus
& odoris suauitas elongata finiretur; hec igitur
quādiu uixit in corpore quis illā haberet in honore
indigna cunctis omnibus despecta uidebatur; Quis

ad illā accedere · quis illā uidere dignaretur ·
 sed latebat in sterquilino margarita dī; Sterquiliniū fr̄s hanc ipsā corruptibilitatē corporis ap-
 pello; Sterquiliniū abiectiōnē paupertatis nomino;

Assūpta est ergo margarita quę iacebat in sterqui-
 lino · & posita in celestis regis ornamento; Jam in-
 ter supernos aues emicat · iā inter ignitos lapides
 æterni diadematis coruscet; O uos qui in hoc mundo
 uos diuites aut esse creditis · aut estis; Conferre si po-
 testis falsas diuitias ur̄as · ueris diuitiis romule; Vos
 qui in huius mundi uia · omnia amissuri possidetis;
 Illa nihil quęsiuit in itinere · & omnia uenit in
 peruentione; Vos letā uitā ductos · tristē mortē
 timetis; Illa tristē uitā pertulit · ad letā mortē
 puenit; Vos ad tēpus quęritis obsequia hominū ·
 illa despecta ab hominibus inuenit socios · choros
 anglorū; Discite igitur fr̄s tēporalia cuncta de-
 spicere · discite honorē transeunsiū contēnere ·
 æternā gloriā amare; honorate quos paupe-
 res cernitis · & quos foris conspicitis · despectos sc̄ti-
 intus arbitramini amicos dī; Cū his partiapamini
 quod habetis · ut hoc quandoq; dignent̄ uobiscū

participari quod habent; Pensate quod ore
 magistri gentium dicitur; In hoc tēpore urā
 habundantia illorū inopiā suppleat. ut &
 illorum habundantia urē inopiē sit supple
 mentum; Pensate quod ipsa per se ueritas
 dicit; Quam diu fecistis uni de his fratribus
 meis minimis. mihi fecistis; Ad retribuendū
 ergo pigri cur estis. quando hoc quod
 iacenti in terra por⁷gitis. sedenti in celo da
 tis; Sed hec omnipotens dī qui per me in
 urīs auribus loquitur. per se in urīs men
 bus loquatur. qui uiuit & regnat in uni
 tate spī scī dī per omnia scā scō rū. AMEN.
 Dep̄dio eius. p̄p̄s. Greia. x. sict.

Denouo p̄dio. .v. sictō an roh hufon.
 .v. an tadthorpa. An hamuunkile xxx denario.
 An lindenu. .v. sictō. An berg haleherun. .iii.
 sict. & sex den. An hupeluf uunk. .iii. sictō & .iiii. den.
 An brehton xxx den. An driuere. unū sict. An
 uueteringe .ii. sict. An hane uue. .iiii. sict. & .vi. den.
 An yunninc thorpa. .iii. sict. An rinherre. .iii. sict.
 An bekochem. .ii. An hanesberga .v. sictō. An stengraun.
 .iiii. sictō. An hannure.
 Liua helpandemo usemo drohtine.